Canada, I want to shake your hand!
Canada Day July 1

Вільне Слово
The Free Word

ЧАСОПИС НАЦІОНАЛЬНОЇ ЄДНОСТИ

VILNE SLOVO
THE FREE WORD
Ukrainian Independent Weekly
Established in 1934
Published every Saturday by
TORONTO FREE PRESS PUBLICATIONS, LTD.
Yearly subscription:
In Canada $ 12.60
In U.S.A. $ 14.00
Single copy 30¢
ADDRESS
"Vilne Slovo", 196 Bathurst St.
Toronto, Ontario, Canada,
M5T 2R8
Telephone: 368-7282
SECOND CLASS MAIL
REGISTRATION NUMBRR 1672.

РІК XLIV. Ч. 41 Субота, 8 жовтня 1977 Saturday, October 8, 1977 Vol. XLIV. No. 41

ПРОФ. Д-Р БОРИС МАРТОС, КОЛИШНІЙ ПРЕМ'ЄР УРЯДУ УНР, ВИДАТНИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ТА СУСПІЛЬНО-ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ І ПУБЛІЦИСТ, ПОМЕР В ІРВІҐТОНІ НА 98-му РОЦІ ЖИТТЯ

Св. п. проф. д-р Борис Мартос

Нюарк-Ірвінгтон. — В останній хвилині одержано повідомлення, що в понеділок, 19-го вересня 1977, помер тут після довшої недуги, на 98-му році життя св. п. проф. д-р Борис Мартос, колишній прем'єр Української Народної Республіки та її співтворець, один з найвидатніших українських державних мужів, політичних і суспільно-громадських діячів та науковців і публіцистів.

Св. п. Борис Мартос народився 20-го травня 1879-го року в селі Городище на Полтавщині, економічні студії відбув на Харківському університеті і перед Першою світовою війною був активний, зокрема в кооперації та банківництві практично по цілій Україні, від Волині до Кубані. Рівночасно брав найбільш активну участь в політичному житті, належавши вже від 1900-го року до таємної студентської організації, від 1901-го був членом Революційної Української Партії (РУП), опісля провідним членом Української Соціял-Демократичної Партії. З розвитком українських визвольних змагань брав участь у Конгресах, був членом Української Центральної Ради та секретарем рільництва, опісля фінансів, а в роках 1919-20 був головою Ради Міністрів Української Народної Республіки. Після програних Визвольних Змагань та поновної окупації України виемігрував до Чехо-Словаччини, став професором Української Господарської Академії в Подєбрадах та розгортав велику організаційну і наукову та публіцистичну активність. Є автором багатьох праць на економічні, політичні та суспільно-громадські теми. Свою активність та живе зацікавлення всіми політичними та суспільно-громадськими справами продовжував після поселення в Америці і майже до останніх днів свого справді трудолюбивого життя.

ПОМЕР ЮЛІЯН ТАРНОВИЧ

В середу, 28 вересня 1977 відійшов у вічність бл.пам. Юліян Тарнович–Бескид по тяжкій недузі.

Похорон відбувся в п'ятницю 30 вересня 1977 на цвинтарі Парклавн у Торонті.

Вічна Йому Пам'ять!

ЗСА НЕ ДОПУСТЯТЬ ДО ВІЙСЬКОВОЇ ПЕРЕВАГИ СССР — ЗАЯВЛЯЄ БРОВН

Вашінґтон. — Промовляючи в четвер, 15-го вересня, на конференції Крайової Індустріяльної Асоціяції Безпеки, секретар оборони Гарольд Бровн заявив, що хоча Совєтський Союз швидким темпом розбудовує нові роди тяжких міжконтинентальних атомових ракет, які в 1980-роках могли б стати поважною загрозою для оборонної сили ЗСА, то уряд президента Джіммі Картера зробить все можливе, щоб „задержати військовий балянс", який тепер існує між ЗСА і СССР, та не допустить до військової переваги Совєтського Союзу.

Бровн у надзвичайно гострій промові заявив, що ЗСА не можуть легковажити розбудови нової зброї Совєтським Союзом і не можуть інтерпретувати цю розбудову „бажанням СССР скріпити свій оборонний потенціял", але мусять бути готові на всяку можливість і тому Америка не може мати менше зброї від СССР, не може допустити до того, щоб Москва „залякувала і змушувала" Вашінґтон на будь-якому відтинку міжнародної політики.

Вказуючи, що ЗСА далі старатимуться дійти до порозуміння з СССР щодо обопільного обмеження зброї, як теж співпрацюватимуть в ділянці економічних зв'язків, Бровн підкреслив, що це не означає, що Америка не повинна протиставитися зростові совєтської мілітарної сили та інших впливів на таких стратегічно важливих обширах, як Західня Европа, Східня Азія та Близький Схід.

Секретар оборони зазначив, що ЗСА, стараючись задержати військовий балянс, хочуть запевнити, що матимуть „відстрашуючий потенціял", а не бажають здобути „надмірну однобічну силу". Щоб вдержати той балянс із Совєтським Союзом, ЗСА, як теж союзники з Північно-Атлантійського Союзу (НАТО), річно збільшуватимуть свої видатки на оборонні цілі по 3 відсотки — повідомив Бровн.

Щодо розбудови Москвою нових міжконтинентальних нуклеарних ракет, Бровн ствердив, що кожного року Совєтський Союз збільшує свій арсенал 100 до 150 ракетами і завжди нового типу. Велика кількість цих ракет має „офензивний характер".

— Norman Cafik, 48, minister of state for multiculturalism.

Mr. Joseph Guay is the new Minister of national revenue.

Два федеральні міністри будуть репрезентувати федеральний уряд на 12-ому Конгресі Українців Канади – Вінніпег від 7 до 10 жовтня 1977 р.

Дост. Дж. П. Ґей, колишній міністер багатокультурности, і тепер міністер державних приходів зложить привіт від федералрного уряду, а

Дост. Норман А. Кафік, ново-іменований міністер, українського походження, відповідальний за політику багатокультурности, виголосить головну промову на Конгресовому бенкеті.

Головна Управа Карпатського Дослідного Центру у Нью Йорку на своєму засіданні, яке відбулось в Українському Інституті Америки 26 вересня 1977. Перший ряд зліва: Д-р Василь Вереш, секретар, пані А. Липан, Юрій Хома, член Контрольної Комісії, пані М. Чобаній, як теж гість маестро Василь Авраменко. Другий ряд зліва: Йосиф Чобаній, Василь Тидір, д-р Степан Росоха, голова КДШ дир. Юліян Ревай і інж. Леонід Романюк та маестро Йосип Тулик. Про наради КДШ буде в наступному числі "Вільного Слова".

Королева Єлисавета буде в Канаді

Королева Єлисавета і Принц Филип будуть у Канаді один тиждень, від 14 до 19 жовтня. Дня 18 жовтня Королева відчитає престольну промову на відкритті сесії парляменту в Оттаві. При тій нагоді вона відвідає федеральну територію в Квебеку і буде промовляти на радіо і телевізії до населення Канади.

Прем. Трудо каже, що відкриття парляменту Королевою буде мати свій вплив на збереження єдности Канади. З того радіє теж Джан Діфенбейкер, великий прихильник монархії в демократичній державі.

Під час своїх відвідин у Монтреалі кілька років тому Королева сказала, що світ глядить на Канаду як на зразок держави, в якій два великі народи можуть жити спільно і згідливо, сприймаючи добрі прикмети і респектуючи різниці між собою. Вона теж сказала, що канадське населення мусить саме вирішувати свої політичні проблеми, але що мовні і культурні справи повинні бути вирішені в приміриий спосіб.

Діфенбейкер радив прем. Трудо запросити Королеву до Канади кілька місяців тому, і він радий, що він це зробив.

В 1957 році, коли Діфенбейкер був прем'єром, він запросив був Королеву на відкриття сесії парляменту.

НОРМАН КАФІК, СИН УКРАЇНСЬКОГО БАТЬКА, НАЙМЕНОВАНИЙ МІНІСТРОМ БАГАТОКУЛЬТУРАЛІЗМУ КАНАДИ

Новонайменований міністер Норман Кафік (зліва) під час розмови з прем'єром Трудо. (Фото: Канада Пресс).

Оттава, Канада. (О.Т.). — Норман Кафік, син українського імігранта із Залішик та матері-ірляндки, є одиноким новим міністром в уряді прем'єра Трудо, зреорганізованому минулої п'ятниці, 16-го вересня.

Норман Кафік народився в Торонті і живе в містечку Пікерінг, що належить тепер до метрополітального Торонта. Його батько українець із Заліщиччини, називався Кафіцький, але з „практичних міркувань" скоротив своє прізвище, подібно як батько колишнього міністра праці в уряді Джона Діффенбейкера, Михайла Стара-Старицького, на Кафіка. Мати Нормана Кафіка була ірляндсько-шкотського походження.

Норман Кафік досі не був активний в українській громаді, але втримував приватні знайомства (м. ін. з Владикою Ізидором Борецьким, отцем митратом Філевичем, д-ром Кушпетою) та живо цікавився українськими справами. Був активний та належить до проводу Ліберальної партії. Приватно належить до заможніших громадян, бувши власником бюра публічних зв'язків. В приватному житті, як і в політичній активності міністер Кафік завжди відзначався великою енергією і прем'єр Трудо, повідомляючи про найменування його на міністра, висловив переконання, що новий міністер внесе до уряду багато „нового динамізму й енергії".

ТВОРИ УЛЯНИ КРАВЧЕНКО
накладом МАРІЇ КОЗАК повинні знайтися в кожній українській хаті.
Твори ці заповнили в українській літературі застій і розбудили молодь жити: "Для неї все". Набути можна в адміністрації "Вільного Слова" по зниженій ціні – 15.00 доларів.

СЛІДКУЙТЕ ЗА ОГОЛОШЕННЯМ ПРО "ОСІННІЙ БАЛЬ КОМБАТАНТІВ" – субота 26 листопада 1977 Заля УКЦеркви при вул. 3625 Кавтра Ровд, ---- Міссісага, Онт.

Совєтські дисиденти вважають себе за „внутрішніх емігрантів", звертаються до Картера і Брежнєва

Москва. — Сім совєтських дисидентів, які вже раніше відбули різні строки ув'язнення в совєтських тюрмах і концтаборах, звернулися листами до президента Картера і Леоніда Брежнєва з проханням дозволити їм виемігрувати з СССР та поселитися в ЗСА, інформує кореспондент „Ню Йорк Таймс-у" Крістофер Врен в цьому щоденнику з 23-го вересня. В цій групі є трьох росіян, трьох литовців і один жид.

В листі стверджується, що ці колишні дисиденти, які сьогодні не є заангажовані в жадному антирежимному русі, почувають себе „внутрішніми емігрантами" в СССР та при всіх намаганнях не можуть пристосуватися до суспільно-політичної системи, в якій вони живуть.

„Ми вже не стараємося змінити цю систему", — заявив Вячеслав Репніков, який вісім років тому був звільнений після відбуття десятилітнього строку ув'язнення. — „Ми вже давно покинули спроби вплинути на цю систему".

В. Репніков, якому 42 роки, ще молодим юнаком був посаджений на два роки в ленінґрадську „психушку", а в 1959-му році був засуджений на 10 років ув'язнення за антисовєтську пропаганду і зв'язки з американською Центральною Розвідчою Агенцією.

„Ми не є інакшими сьогодні тому, що ми були в концтаборах. Ми були в таборах тому, що ми були інакшими", — заявив Репніков, додаючи, що він знаходить більш спільну мову з його литовським приятелем з таборів, Ромасом Гедрою, ніж з працівниками на фабриці в Струніно, 90 миль на схід від Москви, де він затруднений як звичайний робітник. Його товариші по праці тільки й говорять про „одіж, поживу й алькоголь".

Крім Репнікова, листа підписали: його приятель Іван Овгенніков, 48 років, який був втік на Захід після Другої світової війни, дався намовити на поворот, а опісля був засуджений на 7 років ув'язнення; Віктор Семйонов, 38 років, який рівнож старався втекти на Захід, коли ще був військовиком, був зловлений КГБ і засуджений на 10 літ ув'язнення; Р. Гедра, 33 роки, який відбув 5 років ув'язнення за спробу схопити літак і втекти на Захід; Біруте Пасілієне, 48-річна литовка з Каунасу, яка відбула три роки ув'язнення за активність в литовському підпільному русі під час Другої світової війни; Алексас Пасіліс, 27-річний литовець з Клайпеди, який був засуджений на чотири роки ув'язнення за антисовєтську активність, і Юрій Грімм, 42-річний жид з Москви, який відбув два роки ув'язнення за антисовєтську активність.

John Diefenbaker

Діфенбейкер домагається акції

Щоб відвернути загрозу єдності Канади, хтось мусить зайняти тверде становище і почати акцію — каже Джан Діфенбейкер.

Джов Кларк є добрим провідником, каже Діфенбейкер, але слухає поганих порад. Він повинен почати акцію по цілій Канаді, щоб не допустити до відокремлення Квебеку.

Діфенбейкер думає зробити поїздку по Канаді з промовами про збереження єдности цієї держави.

Американські правники в СССР

Голова американського суду, Воррен Боргер, і група правників з різних міст прибули до Москви на запрошення Брежнєва ще з 1972 року, щоб оглянути совєтські в'язниці, судові будинки, канцелярії суддів, поліційну станицю і поправний табор праці.

НОВИЙ КЕРІВНИК БЮРА СКВУ В НЬЮ-ЙОРКУ

(ІС СКВУ) Президія Секретаріяту СКВУ на своєму засіданні 23-го липня ц. р. розглянула низку аплікацій на становище керівника бюра СКВУ в Нью-Йорку. В порозумінні з президією Екзекутиви УККА, згідно з правильником СКВУ, президія Секретаріяту СКВУ прийняла мгр. Бориса Потапенка на це становище.

Завдання керівника Бюра визначені окремим правильником, виготовленим президією Секретаріяту СКВУ. Бюро СКВУ при ООН у Нью-Йорку є під безпосереднім наглядом президії Секретаріяту СКВУ у співдії з членами Секретаріяту на терені ЗСА. Мгр. Б. Потапенко продовжуватиме започатковану працю адв. А. Семотюка з намаганням здобути акредитацію при Бюрі Публічної Інформації ООН для „Української Інформаційної Служби" та акредитації СКВУ статусом т. зв. „Неурядової організації ООН".

З днем 6-го вересня ц. р. мгр. Б. Потапенко перебрав обов'язки керівника Бюра СКВУ в Нью-Йорку.

ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ МАКЕДОНІЇ

Під таким гаслом проходив у Детройті від 3 до 6 вересня ц. р. 56 Конгрес представників македонських організацій із ЗСА і Канади. Македонський народ поневолений, його земля поділена між Болгарію, Албанію і Югославію, у складі якої є т. зв. Народня Республіка Македонія. Мала частина території належить до Греції. Македонці борються за свободу і з'єднання своєї батьківщини.

КАНДИДАТИ НА ДЕПУТАТІВ У МАНІТОБІ

11 жовтня ц. р. з прогресивно-консервативної партії з вінніпезької округи Боровс буде кандидувати Кен Алилуя, член адвокатської палати. 35-літній Алилуя був головою студентської української організації „Обнова", членом хору ім. Кошиця і членом дирекції Українського театру.

Кен Миколаєнко, мейор міста Етелберт, кандидує від імені НДП. К. Миколаєнко був мейором упродовж 5 років.

ХУДОЖНИК ВАСИЛЬ КУРИЛИК ГОСТЕМ НА УКРАЇНІ

На запрошення Товариства "Україна" приїхав відомий серед українських поселенців за океаном художник Василь Курилик з Канади. У Києві гість був прийнятий в Товаристві "Україна", мав зустріч з українськими художниками.

Зараз Василь Курилик перебуває на Буковині — в селі його батьків. Тут він має намір написати кілька полотен і відобразити красу краю і його сьогоднішній день.

Василь Курилик

ЗИМОВІ МІСЯЦІ — МІСЯЦІ УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ!

8-ий Конгрес Українців Канади, що відбувся 8-11 жовтня 1965 р., вніс окремі резолюції в справі підтримки української національної преси та поширення українських книжок між громадянством. Одна з тих резолюцій говорить:

ТОМУ, що перед нашою національною спільнотою стоїть гостра проблема збереження в Канаді нашої мови й нашої культури, —

8-ий Конгрес Українців Канади постановляє звернутись до українського громадянства з проханням, щоб воно дало всесторонню моральну і матеріяльну піддержку українській незалежній від чужинців пресі і друкованому слову!

Тому закликаємо всіх, у першій мірі наших читачів, щоб вони в наступних тижнях зимових місяців закупили в нашому видавництві чимбільше книжок. Усіх тих, що закуплять у нас принаймні за $10.00 книжок, будемо вважати ПРИЯТЕЛЯМИ УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ в цьому році. Тож всі поспішіть із замовленнями!

Жовтень, Листопад, Грудень *МІСЯЦІ ПРЕСОВОЇ КАМПАНІЇ* „ВІЛЬНОГО СЛОВА"

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Події і люди

Невідомі особи вбили в Каліфорнії чеського втікача

Вісалія, Каліфорнія. — Нюйоркський щоденник „Дейлі Нюз" інформує, що поліція знайшла тіло Вацлава Уліка, який в 1953 році здивував був світ своєю сміливістю, переїжджаючи німецько-чехо-словацький кордон на саморобному танку якого опісля названо „танком свободи" і в якому він перевіз на Захід також свою родину. Згідно з твердженням поліції і місцевого шерифа, Уліка вбито ударами лопати по голові, а тіло залишено на сквері національного парку, де його знайшла переходяча тією частиною парку жінка. Як відомо, в січні 1954 року Улік і його „танк свободи" парадували на Таймсквері в Ню Йорку, а опісля він виступав на програмі Еда Сулівана. Потім Вацлав Улік з родиною переїхав до маленької місцевости Сієра в Неваді та купив там фарму.

Після розводу з дружиною, він жив на фармі тільки з 18-річним сином Данилом. Улік ввесь час побоювався, що його можуть вбити комуністичні агенти, через те, що він втік на Захід і розголосив про існуючий в Чехо-Словаччині терор політичної поліції. Вбивників покищо не знайдено. Вбитий в останньому часі жив дуже самітньо і не дружив зі сусідами.

НА МАШТІ БІЛЯ ГОЛОВНОЇ КВАРТИРИ ОН ПІДНЕСЕНО В'ЄТНАМСЬКИЙ ПРАПОР

Ню Йорк, Об'єднані Нації. — В той час, як біля 27 промовців, включно із совєтським амбасадором до ОН Олегом Трояновським, вітали в'єтнамську делегацію з нагоди прийняття В'єтнаму до Організації Об'єднаних Націй, біля маштів, на яких повівають прапори членських держав ОН, відбулась окрема святочна церемонія піднесення вперше в'єтнамського червоного із золотою зіркою прапора. В церемонії взяли участь генеральний секретар ОН Курт Вальдгайм, заступник прем'єр-міністра в'єтнамського уряду Нгуєн Дю Трін та представники багатьох інших делегацій. Нгуєн, виступаючи раніше з промовою на Генеральній Асамблеї, заявив, що помимо раніших непорозумінь його уряд бажає нав'язати приязні зв'язки із З'єднаними Стейтами Америки. При тому він гостро критикував американську закордонну політику, зокрема вдержування в чужих державах військових баз, та закликав членські делегації... допомогти Пуерто-Рікові вибороти самостійність. Справи, які мали бути обговорювані в першому дні нарад, в цьому передання влади в Родезії і Південній Африці в руки чорної більшости, з невідомих причин були відсунені на задній плян, а натомість Асамблея — згідно з заявою її президента, заступника міністра закордонних справ Югославії Лазара Мойсова, насамперед застановлятиметься над проблемою надання самостійности для Намбії (Південно-Західньої Африки).

Мойсов при тому заявив, що англо-американський плян щодо Родезії не є ще цілком відкинений і його розглядатиме окрема комісія. Дуже песимістично висловився він про можливість замирення на Близькому Сході, помимо заохочуючих переговорів між президентом Картером і міністрами закордонних справ Ізраїля і Єгипту. Мойсов, який раніше був партизаном у Тіта а опісля головним редактором ідеологічного журналу „Борба", відомий на Заході як теоретик марксизму і знавець близькосхідніх проблем. Черговими справами на порядку обговорювання в Асамблеї Он є економічна криза, деколонізація залишених колоній та поширення атомової зброї у світі.

Ізраїль святкував новий рік

Цьогорічний жидівський новий рік, за жидівським численням 5738-ий від створення світу, пройшов у Ізраїлі спокійно, але скрізь були поліційні та військові патрулі, готові боронити жидівських божниць та домів молитви перед можливими нападами арабських терористів. Усі 10,000 синагог в Ізраїлі були заповнені віруючими жидами, між якими були навіть відомі зі свого безбожницького наставлення мешконці жидівських кооперативних господарств — „кіббуців".

Жидівський президент Е. Кацір закликав жидів з цілого світу приїздити на постійне поселення до Ізраїля. Зокрема він звертався з закликом до прибл. 300,000 жидів, які виеміґрували з Ізраїля, щоб вони повернулися назад до Ізраїля. Число нових імігрантів, що прибувають до Ізраїля, зменшилося до прибл. 20,000 річно.

Виміна вояків

До Канади прибуло 150 австралійських вояків, які переводять різні військові справи в Скалистих горах та на ріках Британської Колюмбії.

Одночасно до Австралії виїхало 150 канадських вояків, які відбувають різні вправи в австралійських джунглях.

Алберта і Квебек не скористають з допомоги

Як ми вже повідомляли, федеральний уряд проголосив, що буде виплачувати допомоги на ізоляцію домів, одначе уряди провінцій мали погодитися на деякі умовини, які їм ставив федеральний уряд, м.ін., щоб зменшити вживання електричного струму та звільнити ізоляційні матеріяли від податку. Уряди Алберти та Квебеку не погодилися на вимоги федерального уряду й федеральний уряд проголосив, що мешканці цих двох провінцій не скористають із допомоги Федерального уряду.

Албертський міністер для між-урядових справ Лю Гайдман різко скритикував рішення федерального уряду, бо федеральний уряд видає на допомоги гроші одержані від мешканців усіх провінцій і не має права якоїсь провінції від того виключати. До того рішення федерального уряду противиться Британському Північно американському законові, який нормує відношення між провінційними та федеральним урядом.

● **Ізраїльський** уряд відмовився видати Швайцарії ізраїльського громадянина Ройвена Песаховича, який підробляв документи й розтратив 4.2 мільйони долярів у швайцарській валюті.

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ БІБЛІОТЕКАРІВ КАНАДИ

„Українська спадщина"

КОМУНІКАТ

Торонтська публічна бібліотека, відділ Паркдейл (1303 Квін Ст. Вест) переводить у жовтні ц. р. ціломісячну інформативно-імпрезову програму під назвою „Українська спадщина". Програму підготовляє Товариство українських бібліотекарів Канади при співучасті Товариства Канадських українок-професіоналісток. Включено виступи українських мистецьких ансамблів, доповіді, фільми, виставки та інформації. Окремо для дітей в суботи будуть розвагові години з українською тематикою. Програма відбуватиметься в англійській мові. Вона входить у серію Інтернаціонального фестивалю в Паркдейл бібліотеці з нагоди 20-ліття мультикультуралізму, де вже раніше брали участь інші етнічні групи, як еспанці, індійці, хорвати і поляки. За бібліографічну підготовку відповідає бібліотекарка Леся Джонс, за допомогу в переведенні програми від Товариства професіоналісток відповідає Христина Болюбаш, за організацію та координацію програми відповідає бібліотекарка Люба Пендзей. Господарем є Торонтська публічна бібліотека, відділ Паркдейл, яка має відповідне приміщення та авдиторію на такого роду імпрези.

Метою імпрези є поширити знання наших співгромадян про українську культуру, літературу та життя української громади в Торонті, як також зацікавити ширші кола українців, особливо уродженців Канади, щоб пізнавали вартості своєї культурної спадщини. Не менше важливим є також подати інформації про існуючі обслуги та можливості в публічних бібліотеках Торонта для читачів книжок українською мовою. Якість і зріст тих обслуг залежать від того, наскільки і як часто ними користуються.

Як організатори, звертаємося із проханням до української громади в Торонті та околицях прибувати чисельно на імпрези, реклямувати серед не-українців місяць „Української спадщини" і приводити з-поміж них своїх знайомих та приятелів. Особливо просимо заохочувати нашу молодь до участи. Поручаємо увазі учителів так в англомовних публічних школах, як і в Рідних школах та Курсах українознавства доповіді спеціялістів та виставки на тему української історії, культури, літератури, музики, архітектури і мистецтва. Доповіді та імпрези відбуватимуться ввечері у вівторка та п'ятниці впродовж тижня. Вступ безплатний.

Як організатори, так і виконавці вложили труд і зусилля в підготовку імпрези. Запрошуємо скористати з неї. Нижче подаємо програму в деталях.

Люба Пендзей
координатор бібліотечної програми
„Українська спадщина"

Режимники в СССР не дають ради з релігійністю молоді

У київській „Молоді ду, що й досі совєтському Україні" появилася стаття режимові не вдалося „Куди підеш, Любо", в зліквідувати релігійних якій автор О. Апуневич, „пережитків" серед молоді, спеціяльний кореспондент зокрема в баптистських ротісї газети, висловлює своє динах.

негодування з цього приво- О. Апуневич наводить кілька прикладів, з яких можна побачити, що молодь, не зважаючи на те, що за релігійні переконання знижують їй оцінку з поведінки, замість „зразкової" оцінки отримує тільки „задовільно", ще й з дописку: „Виховувався в родині сектантів", далі притримується релегійних обрядів та відвідує молитовний дім. Ось один з прикладів, що їх подає автор, — 15-річна дівчина Люба, не дивлячись на упімнення в школі і на обниження оцінки з поведінки, ще й далі дивиться на рушник, на якому її мати вишила слова: „Не бійся — тільки віруй". І тоді, — пише автор, — Послідовно в неї виринає думка: „А може справді?..." А зрештою, як інакше їй бути, — продовжує О. Апуневич, — коли ж і її два молодші брати тривають у секстанстві, і мати „тричі на тиждень вдягає своє найкраще вбрання і йде до молитовного дому, де нерідко зустрінеш молоду людину... А Сашко? Він іде з матір'ю або вдома вмикає магнітофон. І тоді в кімнаті звучить джазова музика / Сашко все ж хлопець сучасний /, а потім псальми, і також сучасні — на мелодії відомих пісень".

Реасумуючи свої міркування, О. Апуневич пише: „Нелегко боротися за юні, незрілі душі. І педагогічний колектив, і громадськість села докладають немало зусиль, аби недопустити у релігійні тенета дітей. Проводять атеїстичні бесіди, лекції для дітей і батьків. Кожен учитель має підопічну сектантську сім'ю. І це дає певні наслідки. Але й противник не складає зброї.

United Way
of Metropolitan Toronto

September 26 through November 7

The combined efforts of our volunteers and Toronto's goodwill are needed to surpass our goal and maintain adequate support of the social services Toronto requires. Your once a year gift is needed now. When the United Way canvasser calls, put your money on it.

WILLIAM C. CHRISTNER
1977 Campaign Chairman
United Way of Metropolitan Toronto

William Christner, Senior Vice-President of Thomas J. Lipton Limited, is a Past Chairman of the Packaging Association of Canada and Past President, Canadian Food Processors Association.

180 Wellington St. W.
Toronto Ontario M5J 1J3
Tel. 366-4241

WINNIPEG FREE PRESS, WEDNESDAY, SEPTEMBER 21, 1977

Hewak appointed judge of Court of Queen's Bench

HEWAK
New judicial role

OTTAWA (CP) — Justice Minister Ron Basford announced 10 judicial appointments Tuesday, including Benjamin Hewak, 41, of Winnipeg, who has been named a judge of the Court of Queen's Bench for Manitoba.

Hewak graduated from the University of Manitoba's faculty of law in 1960 and spent five years as a Crown counsel with the attorney-general's department before going into private practice.

Since 1971, Hewak has served as a judge of the County Courts of the Eastern Judicial District of Manitoba.

In August Hewak was appointed chairman of the Manitoba racing commission, effective Nov.1.

The new appointments announced Tuesday include the first women ever named to the British Columbia and Nova Scotia supreme courts.

Constance Glube, 46, city manager of Halifax, was one of two lawyers appointed to the Supreme Court of Nova Scotia. The other was William Grant, 52, of Truro.

In Vancouver, Judge P. M. Proudfoot, 49, of the County Court of Vancouver, became the first woman to take a seat on the Supreme Court of B.C.

Mr. Justice E. E. Hinkson, 51, of the Supreme Court of B.C. was appointed as a justice of the Court of Appeal of B.C.

THE NEW YORK TIMES, TUESDAY, SEPTEMBER 27, 1977

Recital: Rudnytsky Performs Liszt and Beethoven

Since his Town Hall recital debut in 1969 shortly after graduating from Juilliard, Roman Rudyntsky has not played in New York, preferring to pursue an active career abroad and in other parts of the United States. On Saturday afternoon the pianist gave his first New York concert in eight years at Carnegie Recital Hall and he proved to be a keyboard technician of uncommon skill and facility.

Mr. Rudnytsky chose an ambitious program: Liszt's "Two Legends," Beethoven's last Sonata (Op. 111), Ravel's "Miroirs" and Balakirev's "Islamey" Fantasy. It was clear from the very beginning that the musician rejoices in a superb technical endowment—the clarity of the trilled figuration that dominates the first Liszt "Legend" showed a remarkable degree of finger-independence as well as a plush cushioned tone that never turned brittle or harsh even in the most stormy virtuoso passages.

His performance of the Beethoven was equally admirable for its lucid, unaffected directness, while the Ravel benefited from a light, feathery texture and the brilliant Balakirev showstopper could not have been more accurately delivered.

•

For all their pianistic prowess and tonal beauty, however, Mr. Rudnytsky's interpretations did sound a trifle callow and lacking in musical substance. The Beethoven Sonata in particular remained on a rather prosaically plain emotional level, nor did he color the five Ravel vignettes with the variety of nuances this music would seem to require. Everything remained sensible and tasteful, but rarely did the notes take wing.

•

Also included on the program were two contemporary works in their New York premieres; A dry Toccata in the manner of Prokofiev by Phillip Lambro and a romantically derivative but effective Fantasia by Antin Rudyntsky.

PETER G. DAVIS

КРЕМЛЬ ЗМІНЮЄ ТАКТИКУ З ДИСИДЕНТАМИ

Декотрим дозволено виїхати на захід

Знавці совєтської політики вважають, що в останніх кількох місяцях Кремль почав до деякої міри змінювати свою тактику щодо дисидентів. Відчуваючи, що західний світ стоїть твердо на своєму становищі, що совєтські дисиденти повинні бути трактовані як люди, які різняться в своїх поглядах про свободу слова й преси з кремлівським становищем, а не як злочинці, Кремль стає дещо прагматичним і більше уважним, щоб уникнути критику західних держав, особливо Америки. Це не значить, що він змінює свою політику і лагідніє.

Ця кремлівська тактика може бути тільки для того, щоб ослабити спротив західних держав до совєтського зневаження Гельсінської Угоди на конференції в Белграді, яка пічнеться 4 жовтня.

Совєтський Союз пробує вплинути на през. Картера, щоб він не уважав дисидентів за борців за свободу, але за злочинців, подібних до злодіїв і спекулянтів. Кремль видає візи декотрим дисидентам на виїзд на захід, щоб робити враження, що в Совєтському Союзі таки є свобода слова.

В той сам час совєтська преса нападає на Голос Америки, Радіо Свобода, Радіо Вільна Европа, ББС, і західно-німецьке і шведське радіо за їх постійну пропаганду проти Совєтського Союзу.

Але з другого боку Кремль позволив Валентинові Турчинові, голові московського відділу Міжнародньої Амнестії, виїхати, якщо він хоче. Він думає перебратися до Колюмбійського Університету в Ню Йорку. Дозволено також на виїзд таким вченим як Григорій Чудновський — математик, Борис Амарантов — театральний мистець, та навіть дочка Андрея Сахарова і її чоловік. Дозволено виїхати також Пйотрові Григоренкові, Тані Ходорович та іншим.

Суд над Щаранським, Орловом, Гінзбургом та кількома іншими відложено на пізніший час.

Але в кореспонденції Дейвида К. Виллиса з Москви нічого не згадано про українських дисидентів.

В Норвегії виграли соціялісти

В Норвегії відбулися вибори до парляменту, в яких до влади прийшли знову норвезькі соціялісти із прем'єром О. Нодлі, які здобули 77 послів на всіх 155 місць, на 15 місць більше, як мали передше. Але зате їхні спільники соціялістична ліва партія, яка була з соціялістами при уряді, втратила із 16 послів аж 15. Та якраз той один посол потрібний соціялістам, щоб вони могли творити знову уряд. Праві партії, які заповіли, що, якщо виграють вибори, то створять коаліційний уряд із правих, партій мали трьох послів за мало, щоб могти творити уряд.

University of Toronto Bulletin, June 3, 1977

Sociologists chart a renaissance in ethnicity

by Robbie Salter

Despite their persistence in remaining at the top of the socio-economic heap, White Anglo Saxon Protestants (WASPs) in Canada have a far weaker sense of their cultural identity than do Ukrainian Canadians, according to a study recently conducted by U of T sociologist Wsevolod Isajiw.

In collaboration with graduate student Linda Bell Deutschmann, Isajiw surveyed WASP students at the Erindale and St. George campuses, Ukrainian students at the downtown campus, and other Ukrainians in various parts of the city. Through one-way glass, he observed, recorded and later analyzed the interactions of WASPs and Ukrainians in small groups "where they discussed their views on each other's ethnicity."

One question in the study asked the two groups: "To what ethnic or cultural groups did your parents belong before coming to Canada?" WASPs replied vaguely of uncertain combinations: "English-Irish" or "Scottish-Welsh"; a few said that since their families had been in Canada for five generations, Canada was their real origin.

By contrast, Ukrainians answered the questions unequivocally. "Even when they are of mixed origins, they speak of themselves as being 'Ukrainian'," says Isajiw.

Another question asked the subjects what values their parents wish them to retain in Canada. WASPs spoke of their parents' encouraging them to "keep a stiff upper lip" and "observe moral behaviour", while Ukrainians were adjured to keep the traditions of the homeland, observe religious customs, and speak Ukrainian.

While WASPs seem generally to be unaware of their position as a dominant ethnic group in society, the study shows that they often express their difference from other ethnic groups in terms of their class lifestyle, rather than in strictly ethnic ones.

"The Ukrainians, however, are strongly aware of the interrelationship between their ethnicity and their occupations," says Isajiw. "For example, they see their distinction from other groups, not in class terms, but in cultural ones."

The study, supported by a Canada Council grant, shows that WASPs tend to reject the concept that they should feel obligated to a particular cultural group, though a small segment, most of whom were born outside Canada, feel obliged to help others of their number. The majority value individualism, often expressed as a "faith in individual achievement", in contrast to Ukrainians who feel strongly obligated to their group, especially when it comes to imparting Ukrainian values to their children.

"THROUGHOUT NORTH AMERICA, ETHNICITY is being rediscovered," says sociologist Wserolod Isajiw, who has completed a study on the subject among WASPs and Ukrainians in Canada, "and the response to Alex Haley's book *Roots* is evidence of the new search for origins, not only among blacks, but also among other minority groups."

While a Ukrainian will be disturbed to be misidentified, and feels that he should make certain that his background is correctly acknowledged, a WASP is often only amused or curious as to how the misjudgment occurred. Possibly because of their minority status, and events taking place in Europe, many Ukrainians feel obliged to inform other Canadians about their group's special perspectives on events, especially those affecting the Ukraine.

Ethnic groups can function more easily in Canada than in the United States, where there is more pressure to conform, says Isajiw. "Canada has never been the melting pot the United States has been; however, the U.S. is beginning to rediscover ethnicity, too."

This renaissance is partly due to the alienating effects of today's technological society, he says. "The technological age has fostered anonymity, squelched personal relationships, and created a need for an identity search, a search that may go back as far as pre-history. Ethnic and racial competition for jobs and power; prejudices; the general fears of our times; and, ideological and cultic movements have caused people to seek out their common identity."

Prof. Isajiw, who teaches at both the St. George and Scarborough campuses, is about to begin the second phase of the study, along with other members of the Department of Sociology, Profs. Raymond Breton, Warren Kalbach, and Jeffrey Reitz. Called "Ethnic Pluralism in an Urban Setting", it will survey five or more ethnic groups, examining three generations within them to compare ethnic identities.

And in another interesting research project, funded by a Connaught grant, Profs. Isajiw and Suzanne Whalen will use the Scarborough small groups laboratory to explore how material attitudes influence a child's retention of his native tongue and his ability to learn English.

Вільне Слово
The Free Word

Незалежний український часопис (давніше "Український Робітник"), заснований 1934 року. Видає кожної суботи Видавнича Спілка "Вільне Слово" в Торонті.

Ukrainian Independent Weekly (formerly "Ukrainian Toiler"), founded 1934. Published every Saturday by the Toronto Free Press Publications Ltd.

Д-р Василь Бойко, голова Спілки

Dr. William Boyko, Chairman and President

Д-р Степан Росоха, видавець і головний редактор (з 1960 року)

Dr. Stephan Rosocha, Publisher and Editor-in-Chief (since 1960)

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА: в Канаді $ 12.00, в ЗСА $14.00

YEARLY SUBSCRIPTION: in Canada $ 12.00, in U.S.A. $14.00

"Vilne Slovo" - 196 Bathurst St. - Toronto, Canada M5T 2R8
Tel.: 368-7282

Редакція за оголошення не відповідає!

КУПУЙМО, ЧИТАЙМО І ПОШИРЮЙМО УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ

Місяць жовтень — місяць української книжки, української преси, українського друкованого слова.

Кожний грамотний чоловік, що любить читати газету, книжку і взагалі друковане слово, знає, які скарби мудрости криє в собі добра газета і добра книжка. Книжка вчить усього. Одна вчить краще господарити, інша вчить усякої доброї практики. Знов інша вчить, як зберігати своє здоров'я і як лікувати всякі недуги. Інша оповідає історію нашого народу і чужих народів — з історії довідуємося, що на будуче робити, щоб всім добре було.

В книжках читаємо гарні оповідання й вірші наших і чужих письменників, а таке читання радує душу й серце й підносить наші думки високо. Книжка вчить нас пізнавати Бога і ціль нашого життя та додає нам віри й надії в нашу кращу будучність.

Книжка заставляє нас, сумувати над людським нещастям і тішитися людським добром, вчить нас любити те, що добре й гарне, та бридитися тим, що погане, зле, низьке і підле.

Книжка вміє й розвеселити нас, — та взагалі всяка добра книжка дає нам розраду в буденних клопотах і смутках і дає нам духову розкіш. Читаючи книжку, ми наче живемо в іншім, кращім світі, а прочитавши книжку, наче стаємо міцніші духом і можемо легше давати собі раду з усіми труднощами життя. Це все розуміють ті, що люблять читати книжку.

Великого щастя зазнають люди, від коли в світі появилися книжки, де талановиті письменники й мудрці, чи розумні і вчені практики й фахівці вписують свої цінні думки. В книжках передають люди свою мудрість з покоління в покоління. Кожне покоління додає щось до того скарбу й передає збагачений скарб дальшим потомкам, щоб вони, озброєні в мудрість старих поколінь, могли краще приспособити себе до життя. Недаром то на великих бібліотеках уміщені такі написи. "Тут мертві живуть і німі говорять!"

Справді давно померлі мудрі люди, що жили навіть тому кілька тисяч літ, говорять до нас у своїх книжках, так якби жили з нами. А говорять вони мовою книжки, що на вид нібито німа — але яка говірлива!

Про величезне значення книжки говорять найбільші мудрці всіх віків і народів. Відомий італійський поет Петрарка сказав про книжки так:

— У мене є приятелі, що товаришування з ними мені дуже приємне: вони належать до всіх діб і всіх країн; приступ до них дуже легкий, бо вони завше готові до моїх послуг. — я користуюсь їх товариством по свому бажанню. Вони ніколи не докучають мені й негайно дають відповідь на всі мої запитання. Одні оповідають мені про давно минулі справи, інші пояснюють мені таємниці природи. Одні навчають мене, як жити, інші — як умерти. Одні своєю цікавістю розганяють мої турботи та звеселяють мій дух, інші загартовують мою душу, навчають стримувати свої бажання та приказувати самому собі. В подяку за всі ці послуги вони вимагають від мене лише одного: приміститися їх в якому небудь куточку моєї хатини, де вони мали б можливість спочивати.

Англійський письменник Семуїл Смайлс сказав:

— За допомогою книжки кожний письменний чоловік має право і може ввійти в царство розуму. Найбідніщий може вступити до товариства великих мудрців і не буде вважатись за несподіваного гостя.

Більша кількість книжок, або бібліотека — це відкритий стіл, а до нього запрошено всіх: тут кожний знайде ту поживу, якої потребує; це запасовий магазин, куди одні поклали свої думки, а інші беруть їх у позичку.

Друковане слово — це справді сила, що може і ввесь нарід возвеличити і оборонити перед лихом, мов велика армія. Нарід, що має добрі книжки, ніколи в світі не пропаде. От, наприклад, греки були шістьсот літ у турецькій неволі і таки світ не забув про них та нарешті поміг їм визволитися, бо про греків знав увесь світ з книжок, що їх понаписували старинні грецькі поети і мудрці ще тому 2500 літ. Їхнє слово стояло на сторожі цілого народу.

Тож правду каже і наш науковець Сергій Єфремів:

— Завоювати будучність поможе нам книжка і тільки книжка.

А наш поет, Іван Франко сказав:

"Книги — морська глибина,
Хто в них пірне аж до дна,
Той хоч і труду мав досить,
Дивнії перли виносить!"

Справді, не пропаде ні та людина, що любить книжку, ні той нарід, що любується в книжках. Бо освіта, знання, наука — це зброя краща від гармат, це скарби дорожчі від золота.

Знаючи думки великих людей та й знаючи з практичного життя тепер розумією, за що треба шанувати книжку. В книжці не шануємо ні паперу і задрукованих сторінок — хоча і ці речі є гідні пошани, бо в них зложено багато людської праці, але в книжці вшановуємо головно ті дорогоцінні думки, ті науки, те знання, — ті всі духові скарби, що криються в тих скромних сторінках. І коли ми — як і інші культурні народи — назначуємо місяць жовтень для пошани книжки, то на те, щоб у той місяць краще застановитися над вартістю книжки і ще більше її полюбити, до неї прив'язатися та її купити для себе і для родини.

ТОЙ СВОЄЇ ДОЛІ НІ ЩАСТЯ НЕ ЗГУБИТЬ — ХТО КНИЖКИ ЧИТАЄ І ДУЖЕ ЇХ ЛЮБИТЬ!

В. Касіян. «ПОРТРЕТ О. Л. КУЛЬЧИЦЬКОЇ».

ЩЕДРИЙ ТАЛАНТ

ДО 100-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ О. Л. КУЛЬЧИЦЬКОЇ, НАРОДНОГО ХУДОЖНИКА УРСР, ЛАУРЕАТА ДЕРЖАВНОЇ ПРЕМІЇ УКРАЇНСЬКОЇ РСР ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

ВИДАТНА українська художниця Олена Львівна Кульчицька (1877—1967) залишила багату і різноманітну спадщину. Вона успішно працювала в портретному жанрі, побутовому та історичному живопису, станковій і книжковій графіці, декоративно-ужитковому мистецтві. Особливо значний графічний доробок Олени Кульчицької, з ім'ям якої зв'язаний початок інтенсивного розвитку цього виду мистецтва на Західній Україні. Використовуючи деворит, лінорит, офорт, акватанту, літографію та інші техніки, художниця сприяла їх поширенню, була живою школою для нових мистецьких сил. Надзвичайно широке коло тем, що їх охоплювала творчість майстра. З її картин і гравюр постають сцени народного життя, краса рідного краю, образи видатних діячів української культури.

Довгий і складний творчий шлях Олени Кульчицької. Ранні свої роботи на жанрові теми вона виконала, ще навчаючись у Віденській художньо-промисловій школі (1903—1908 роки). Це лінограверии «Жінки взимі», «Оранка», оформи «На пасовищі», «Орачі», акварель «Верби». Близько 50 творів увійшло до першої персональної виставки, що відбулася у Львові 1909 року. У цей же період з'являються полотна «Пастушок», «Діти на леваді», портрети батька та матері, «Автопортрет». Живопис художниці відзначається реалізмом, соціальною спрямованістю, сюжетною глибиною. Ці риси, що стали визначальними, розвиваються в картинах «Ярмарок у Косові», «Жнива», «На панському лану» (усі 1913 року). Ще гостріше соціальна тематика звучить у графіці. Суворим трагізмом бідняцької долі пройнятий офорт «За море» (1914 рік), в якому показано галицьку родину, гнану голодом і злиднями з рідної землі. Художниця гнівно таврувала імперіалізм, який розпалив першу світову війну, засуджувала її братовбивчий характер, огидну суть. Цю тему втілено в офортах «Молох», «Страхіття війни», акварелях «Чорна хмара», «Війна — війні».

Багато працює Олена Кульчицька і в галузі книжкової графіки. Одним з перших ілюстрованих нею літературних творів є «Дорога» В. Стефаника. У 20-ті роки художниця створила ілюстрації до повісті «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського, майстерно передаючи народні звичаї і типи, чудову природу гірського краю. Вона оформлювала казку «Лис Микита» Івана Франка, видання українських байок, а також букварі, підручники з історії.

Велику популярність здобула серія портретів українських письменників — від Г. Сковороди до В. Стефаника. Олена Кульчицька трактувала видатних діячів насамперед як борців за спільне благо, за кращу долю народу. Водночас у її творчості дедалі частіше звучала тема боротьби за возз'єднання з Радянською Україною: серія «Лихоліття українського народу» (1930 рік), гравюра «Єднання двох Україн» (1938 рік).

Мрію про возз'єднання було здійснено у вересні 1939 року, коли народ Західної України був включений в Українську Радянську Соціалістичну Республіку.

Олена Кульчицька відгукнулася на цю радісну подію своїми новими творами «Зустріч Радянської Армії у Львові» (1939 рік), «Назустріч новому» (1940 рік). Вона працює над ілюстраціями до поеми І. Франка «Мойсей». Цикл цей став однією з вершин графічного доробку художниці. У дереворитах «Довбуш» і «Головач» (1940 рік) вона з великою силою змальовує образи народних героїв. Здійсненню широких творчих планів завадила війна.

У перші роки мирного життя Олена Кульчицька звертається до теми героїчної праці радянських людей. Одна за одною з'являються серії гравюр «Господарство та культура радянського Львова», «Радянська Гуцульщина при праці», які експонувалися 1947 року у Львові. Радісним настроєм сповнені гравюри із циклу «Веселе, щасливе дитяче життя». Такою ж піднесеністю пройняті пейзажі серій «Краса Радянської України» (1949 рік) та «Багатство Радянської України» (1950 рік). Художниця продовжує працювати над картинами, пише акварельні пейзажі, ілюструє дитячі книжки.

Олена Кульчицька займалася педагогічною діяльністю, брала участь у численних всесоюзних і зарубіжних виставках радянського мистецтва. Народ глибоко шанує пам'ять видатної художниці, яка віддала йому весь свій великий і щедрий талант.

О. СОЛОВ[illegible]ВА.

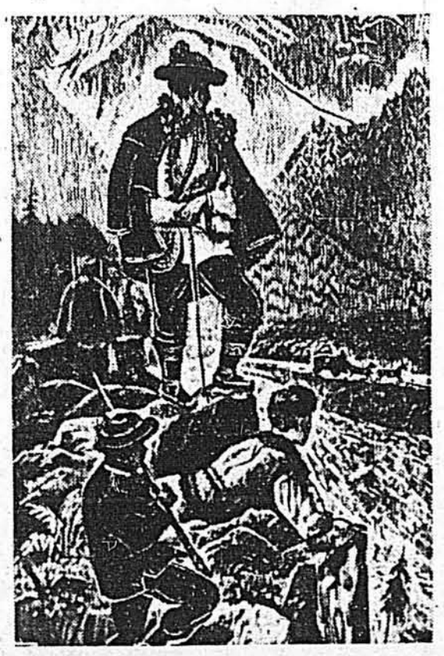

О. Кульчицька. «ДОВБУШ».

СКІЛЬКИ УКРАЇНСЬКИХ КНИЖОК МАЄТЕ У ВАШІЙ ДОМАШНІЙ БІБЛІОТЕЦІ?

СВОБОДА

„Ятрань", Танцювальний Ансамбль з України, один з найліпших в світі — пише „Ню Йорк Таймс"

Ню Йорк. — „Ятран", що складається з понад 50 танцюристів з додатком добірних музикантів і співаків, це великий, дбайливо зодягнений ансамбль прямо з найліпшого танцювального складу Східньої Европи. Його цілком певно можна зарахувати до найліпших в світі" — пише „Ню Йорк Таймс" з 23-го вересня в рецензії Кліва Бернса на інавгураційний виступ цього українського танцювального ансамблю з Кіровограду у відомій залі Радіо Сіті Мюзік Гол минулої середи, 21-го вересня. Для інформації читачів, подаємо рецензію в англійському оригіналі і українському перекладі:

DANCE: UKRAINIANS

by Clive Barnes

After all these years of Soviet-American cultural exchange the unwary might well imagine that we had seen all of the various folk-dance ensembles that seem to flourish in the Soviet Union like buds in the spring or supermarkets in the suburbs. Or, at least, if not all of them, at least all of the best of them. The unwary would — as usual, for that is the nature of unwariness — be wrong.

On Wednesday night at the Radio. City Music Hall the Ukrainian Dance. Company Yatran arrived for a far, far too brief two-night engagement as part of the Radio City Music Hall Pop Festival. And surprisingly Yatran has not been seen in North America before. It should be brought back to New York as soon as possible. Two nights is by no means long enough to get even acquainted.

We are already familiar with the Ukrainian State Dance Ensemble that was founded and once led by the late Pavel Virsky, for this has established itself as second in standing only to the Moiseyev Ensemble in Western popularity and regard. But it seems that the dancing Ukrainians have plenty more dancers where Virsky's troupe came from.

Yatran, consisting of more than 50 dancers plus assorted musicians and singing, is a big, elaborately costumed ensemble right out of Eastern Europe's top dance drawer. It obviously has to be ranked among the world's best. It is today led, and has been for 20 years, by Anatoly Krivokhiza, who is its artistic director and chief choreographer.

He knows how to point up a folk dance, his program moves exceptionally smoothly, and he understands the need to vary the pace and texture of the various numbers. As a result, his show never for one twinge of a moment bores.

To an extent one group of these Eastern European folk ensembles, with their apple-cheeked maidens and jaunty swains, is much like any other. There are always the same booted smiles and grinning kerchiefs, flailing hands exultantly smacking leather heels, legs shooting out in mechanical precision like decently humanized pistons. Then there are the comic scenes, the nostalgic glances of the Old Country, and all those bucolic revels associated, it seems, with weddings, which at times become so platitudinous that one wonders whether they have never heard of divorce.

Yet while there is much of a muchness in all these troupes, they do, if we scratch the surface, have their individual qualities — say, the vigor and eclecticism of the Moiseyev, or the dramatic balance and exquisite taste of the Virsky. With Yatran the dominant quality is also tasteful, yet a little simpler, less sophisticated, and perhaps more natural.

We forget how many of the folklorist dances we think of as "typically Russian" are, in fact, Ukrainian. The Gorak, a fine example, is a Ukrainian dance that the Russian world has enthusiastically, and very reasonably, adopted. There are also, on a gentler level, many very graceful round dances that originate in the Ukraine.

The women of Yatran are very pretty and dance with both vivacity and, when called for, a statuesque grace. The men, as is usual in ethnic dance, do, however, get most of the fun, and their dancing is fiercely, almost contemptuously energetic. There are unusual variations to even the standard brilliance of the climactic Gopak steps.

Після всіх тих років совєтсько- американського культурного обміну, необережний міг би собі цілком добре уявити, що ми вже бачили всіх з різноманітних ансамблів народних танків, які — здається — розвиваються в Совєтському Союзі як бруньки на весні чи супер-базарі на передмістях. Або, якщо вже не всі з них, то щонайменше всі найліпші з-поміж них. Необережний — як звичайно, бо це є природне для необережности — помилятиметься.

В середу ввечорі до Радіо Сіті Мюзік Гол прибув Український Танцювальний Ансамбль Ятран на далекодалеко закоротке двовечірнє заангажування в рямках Показового Фестивалю Радіо Сіті Мюзік Гол. І, на диво, Ятрана не було видно в Північній Америці раніше. Його треба якнайшвидше знову спровадити до Ню Йорку. Два бо вечорі в жадному разі не вистачають навіть на те, щоб познайомитись.

Ми вже знайомі з Українським Державним Танцювальним Ансамблем, що був створений і свого часу ведений покійним Павлом Вірським, бо він встановив себе в західній опінії і популярности, як тільки другий після Ансамблю Мойсєєва. Але виглядає, що танцюючі українці мають багато більше танцюристів там, звідки походить ансамбль Вірського.

Ятран, який складається з понад 50 танцюристів та додатково добірних музикантів і співаків, це великий, дбайливо зодягнений ансамбль прямо з найліпшого складу танцюристів Східньої Европи. Очевидно, що його треба зарахувати до найліпших в світі. Ним сьогодні керує, і керував протягом 20 років, Анатолій Кривохиза, що є його мистецьким директором і головним хореографом. Він знає, як вивести народний танок, його програма проходить виїмково гладко і він розуміє потребу чергувати кроки і якість різних точок. В результаті, його показ ніколи, навіть на один уламок хвилини, не є скучний.

Одна група з тих східньоєвропейських народних ансамблів, з їх круглолицими дівчатами та жвавими парубками, до деякої міри подібна одна до другої. Завжди є ці самі чоботяні усміхи і усміхнені хустини, вимахуючі руки, ентузіястично вдаряючи по шкіряних закаблуках ноги, які вистрілюють з механічною точністю, немов поршні, що їх перетворено в пристойну людську форму. Опісля є ко мічні сцени, тужливі погляди Старого Краю та всі ці сільські гульні, зв'язані, здається, з весіллями, які часом стають банальними, що приходиться дивуватись, чи вони ніколи не чули про розводи.

Тим часом, хоча в усіх тих ансамблях є багато багатого, вони все ж таки мають - якщо ми заглянемо під поверхню — свої індивідуальні вартості, наприклад, енергія і еклектицизм Мойсєєва, або драматичний баланс та незрівняний смак, але дещо простіший, менше софістикований і тому мабуть, більш природний.

Ми забуваємо, як багато з фолкльорних танців ми вважаємо за „типово російські", а вони фактично є українські. Добрим прикладом може послужити Гопак, що є українським танком, що його ентузіястично і цілком зрозуміло прийняв російський світ. На лагіднішому рівні існує багато дуже граціозних танцюристів, які походять з України.

Жінки в Ятрані є дуже гарні і танцюють, залежно від потреби, дуже жваво, або з величною граціозністю. Чоловіки, як це є звичайним в етнічному танці, мають найбільше розваги, а їхнє танцювання шалене, майже презирливо енергійне. Існують надзвичайні відмінності навіть у стандартній блискучості кінцевих кроків Гопака.

Фрагмент одного із численних українських народних танців, що їх виконує український танцювальний ансамбль „Ятран" з Кіровограду.

ВІДБУВСЯ ДЕНЬ ОЛЕНИ ТЕЛІГИ

Лігайтон, Па. (ПР). — Святкування Дня Олени Теліги відбулося тут на Оселі ОДВУ ім. О. Ольжича в присутності делеґаток УЗХ та гостей із Братніх Організацій, представників різних національних організацій та гостей. Відзначення 70-річчя уродин Олени Теліги й 35-річчя її героїчної смерти задокументовано люксусовим виданням Українським Золотим Хрестом монументального Збірника її творів під редакцією Олега Штуля-Ждановича.

День Олени Теліги в неділю, 4-го вересня, почався полевими Богослужбами на Оселі. По закінченні Служб Божих членки УЗХ з своїми прапорами та прапорами Братніх Організацій та хрестом і хоругвами, які привезені того року з України членкою УЗХ Марусею Попович та подаровані оселевій каплиці, рушили до могили й дубового хрестапам'ятника українським революціонерам, де православний о. протопресвітер Артемій Селепина й католицький о. Богдан Левицький спільно відправили панахиду. Отець А. Селепина в своєму слові коло пам'ятника згадав про вартості літературної творчости Олени Теліги та про її героїчний шлях і смерть. Отець Богдан Левицький виголосив зворушливу проповідь про працю Українського Золотого Хреста, про успішні табори УЗХ, в час Служби Божої, коли й посвятив привезені з України хоругви.

Після полудня в симпозіюмі „Олена Теліга в живім слові" взяли участь д-р, Галина Лащенко й д-р Олег Лащенко, які знали особисто Олену. Д-р Галина Лащенко пригадала їхнє знайомство з дитинства аж до її смерти,а д-р О.Лащенко насвітлив „Поворот" Олени Теліги до Києва, де вона й загинула з своїм мужем, розстріляна німцями в Бабиному Ярі. Поетка-письменниця Ганна Черінь у своєму слові вказала на духове споріднення ідей Олени з сучасним письменством нескорених в Україні. Володимира Кавка почала програму поезією О. Теліги „Лист", а сестри Михайлюківни: Уляна, Оля, Маряна, Оксана й Маруся — рицитували поезії Олени. Модераторкою симпозіюм, був проф. Оксана Гентало. Велика заля Оселі була вщерть виповнена.

День Олени Теліги закінчився Святочною Вечерою, якою проводила м-голова Головної Управи УЗХ Павлина Різник. Вона привітала присутніх і попросила до слова знову переобрану довголітню голову УЗХ д-р Марію Квітковську. По слові голови ГУ УЗХ, молитву провів о. Артем Селепина, Голова Консисторії Української Православної Церкви в ЗСА. В часі вечері представлено представників центральних організацій: паніматку Олександру Селепину, голову Об'єднання Православних Сестриць, Івана Одежинського від УНСоюзу, д-р Мирона Чаповського від УРСоюзу, Михайла Белендюка від Команди Пластової Старшини, Романа Крупку від Головної Управи Товариства за Патріярхат, Віру Дорожинську від „Зарева", Лева Куделю й Теодора Сушика від СВУР-у й Анну Стот від Об'єднання Жінок ОЧСУ. По вечері усні привітання зложили: д-р Денис Квітковський від Проводу Українських Націоналістів, Ліда Бурачинська від СФУЖО, Христина Навроцька від СУА, Леонід Філь від ІСНО, Степанія Букшована зід УККА, Степан Куропась від сеньйорів УНС, д-р Богдан Гнатюк від ЦУ ОДВУ, який рівночасно зложив від ЦУ $100 на кошти друку книжки та $150 на купно 10 примірників видання „Олени Теліги".

В мистецькій частині вечора виступила з сольоспівом Юля Шаировська при фортепіяновому супроводі Наді Чемеринської. Дальше виступив ансамбль бандуристок православного сестринства ім. Лесі Українки з Бавнд Бруку.

Святочну вечерю закінчив молитвою о. Богдан Левицький, парох Мекаду та парох Оселі і таборів УЗХ, та відспіванням „Боже Великий..." і „Не пора...".

Особливу увагу присутніх звертала Павлина Різник,яка була вдягнена в стилевий український народній стрій із Заліщик, який недавно привезла Лідія Белендюк з України й який в родині її мужа зберігся через кілька поколінь,та який вони тепер передають до музею Українського Золотого Хреста.

Напередодні Дня Олени Теліги відбувся 27-ий З'їзд УЗХ, який відкрила молитвою д-р Марія Квітковська. Президія в складі Наталі Іванів — предсідниця, д-р Софії Карпінської й Олі Андрейко — заступниці, Валентини Мушинської й Михайлини Величко — секретарі, проводили сесіями. Ядром уваги з'їзду була допомога політв'язням, яку УЗХ провадить уже 10 років при допомозі Комітету Оборони й Фонду Допомоги УЗХ. Ця акція потребує поширення й посилення, бо з кожним днем зростають ряди потребуючих допомоги. У висліді з'їздових нарад і дискусії прийнято ряд ствердженъ, а саме, що основні заложення, цілі й завдання УЗХ, що їх оформили основоположниці УЗХ перед 46-ми роками — були червонохрестні-гуманітарні.

З учасниками З'їзду поділилася своїми враженнями з поїздки в Україну пані Ліда Белендюк. Павлина Різник зреферувала перебіг третього конгресу СФУЖО в Торонті та насвітлила його досягнення і недомагання.

27-ий З'їзд УЗХ привітав екзекутивний м-голова СКВУ дир. Микола Плавюк та заохочував жіноцтво УЗХ до продовжування видавничої праці. Почесними гостями З'їзду УЗХ були: голова СФУЖО Ліда Бурачинська, яка дала признання УЗХ за видання збірника „Олена Теліга", за ведення таборів молоді через 20 років та за 10-літню працю Комітету Оборони й Допомоги Політв'язням, як теж голова Об'єднання Православних Сестриць паніматка О. Селепина, яка привітала З'їзд і побажала дальшої успішної праці.

До нової Головної Управи ввійшли: д-р Марія Квітковська — голова, Павлина Різник, Анна Левкут, Ірина Варивода й Дарія Бойдуник — заступниці, Валентина Мушинська — секретар, Марія Семеген — касир, Раїса Куделя — організаційна, Оксана Гентало — виховна, д-р Софія Карпінська — культ. -освітня, Міра Повх — прессова, Наталя Іванів — суспільна опіка, Анна Кузик, Евстахія Ястрембська, Марія Громяк, Юлія Чайківська й Степанія Семеген — вільні члени. До контрольної комісії вибрано: Анну Наконечну, Альбіну Чаповську, Михайлину Величко, Левку Крупку й Розалію Григорко.

УКРАЇНСЬКО—ФРАНЦУЗЬКІ ПАРОХІЯЛЬНІ ВЗАЄМИНИ

Від ліва: Мгр. Павло ГРЕГУАР, Архиєпископ Монреалю та о. Крилошанин Лев Чайка.

Недавно о. крил. Лев Чайка, будучи запрошеним франкомовним духовенством Монтреал—Віллясаль, Кв., взяв участь у 50-річчі одної з найбільших французьких парохій „Нотр Дам ді Сакре Кер" у Віль Лясаль, Кв. Архиєрейську Службу Божу в оточенні чисельного франкомовного та англомовного духовенства очолив Архиєпископ Монреаль — Віль Лясаль, Кв., в асисті о. Льва Чайки, крилошанина Української Католицької Церкви, о. Людвика Премон, провінційного настоятеля Чина Отців Серця Христового та о. Йосифа Альона-Фундатора та першого пароха тієї парохії. В українській квебецькій делегації взяли участь: о. С. Гар, Парохіяльний Комітет під проводом В. Федуна, М. Несторовича, І. Костюка, Г. Довганя, як також і інші провідні одиниці українського організаційного життя, як І. Обух та другі. В часі Ювілейного Бенкету, який відбувся в найбільшій Залі СЕЖЕП ім. А. Льоранде, о. Лев Чайка виголосив у французькій мові промову, з'ясовуючи біля сьогоднішнього положення нашої УПЦ-ви й українсько-французьку приязнь, яка сягає часів української королеви Франції Анни-Ярославни. Українська молодіж під проводом: Н. Косик, М. Панули та М. Стахів вручили Архиєпископові П. Грегуарові та парохові о. І. Тюркот цінну українську мистецьку різьбу як вдячність за те, що саме ця французька парохія вже від довшого часу давала майже безплатно приміщення, де відбуваються наші недільні та святочні Богослужения. **Л. Ч.**

Український мистець з Польщі захоплений українською громадою в ЗСА і Канаді

Тирс Венгринович

Джерзі Сити (В. Т-ець). — „Я захоплений тим великим зацікавленням до мистецтва, що його виявляють українці, які поселилися в ЗСА і Канаді, як теж захоплює мене зорганізованість українського життя в загальному в тих країнах" — заявив під час недавніх відвідин редакції „Свободи" мистець-маляр Тирс Венгринович з Кракова, який прибув до Америки на кількамісячні відвідини. У розмові з редакторами мистець Венгринович, який відвідав „Свободу" у товаристві мгра Ярослава Рака і свого сина, Олімпія Венгриновича, сказав, що зацікавлення українцями ЗСА і Канади мистецтвом він запримітив не тільки під час цієї поїздки, але також у 1972-му році, коли вперше відвідував північно-американський континент. Його здивував факт, що така велика кількість українців різних поколінь відвідує мистецькі виставки, різні культурні імпрези, закуповує мистецькі твори. Приємно здивувало його теж те, що українська громада в ЗСА і Канаді так добре зорганізована і така активна в різних ділянках.

Мистець Венгринович, який зокрема цікавиться графікою та екслібрисами, під час теперішньої поїздки вже мав, або ще матиме виставки своїх творів на Союзівці — відпочинково-виховній оселі УНСоюзу, у Вайлдвуді, Н. Дж., на оселі УРСоюзу „Верховина", в Гантері, Н. Й., як теж у Філядельфії, в Нюарку-Ірвінгтон (2-го жовтня), а також у Ню Йорку, Детройті, Чікаго та інших місцевостях.

• Навіть, коли знає, що нічого не зробив, все одно каже: "Зробив, що міг".

* * *

Королівський Балет і ансамбль „Русалка" спільно ставлять український балет „Легінь"

Вінніпег (КУК). — Хореограф Д. Чутро із ЗСА підготовляє постановку українського балету „Легінь" до музики П. Углицького, скомпонованої з нагоди проголошення незалежности Карпатської України. Прем'єра відбудеться в Вінніпезькій Сентенніял Гол з нагоди 12-го Конгресу Українців Канади в неділю, 9-го жовтня 1977.

Найкращі солісти Вінніпезького Королівського Балету виконають чотири сольові партії, а танки групових сцен відтанцює ансамбль „Русалка", першун Фестивалю КУК. Солісти і групові танцюристи виступлять в гуцульських строях. Частини балету „Легінь" будуть виконані теж під час офіційного відкриття сезону Вінніпезького Королівського Балету 5 жовтня 1977.

Програма українського концерту-балету 9-го жовтня 1977 включає „Карпатську поему" В. Гомоляки і „Церковний концерт" Д. Бортнянського у виконанні хору УНО ім. О. Кошиця під керівництвом В. Климкова разом з Вінніпезькою Симфонією під диригуванням маестра П'єро Гамби. Цей величавий концерт дає виїмкову нагоду українцям Вінніпегу масово запросити родини їх не-українських приятелів, щоби вони запізнались з культурою українських танців і української музики.

ПЛАСТУНИ І ПЛАСТУНКИ!

Пропоную купити для своєї бібліотеки „Пласт на Лемківщині" (стор. 45). Ціна $1.50 з пересилкою. Адреса:

W. NEMYLIWSKYJ
170 SPADINA AVE.
P.O. BOX 82
TORONTO, ONT.
CANADA. M5T 2C2

КОСМЕТИКА

Свіжий огірок — без скірки. Смаруйтесь і в день і в ночі круглий рік. Він чистить, білить і відживляє скіру.

Шматок цитрини зі скіркою. Вибілює, відживляє скіру і стягає пори. З початку можна розпускати сік з водою, а як скіра звикне, ні. Цитрину можна накладати й після огірка, як просохне. Можна користуватись і іншими овочами, соком як тверді, а шматочками, як м'які. Накладати ваткою на лице. Залишити 15—20 хвилин, опісля промити хатньою водою без мила.

Жовті зуби відчистяться, як на зубну щіточку взяти трохи питної соди (бейкінг сода) і скропити 2—3 каплі цитрини.

Гарні коліна треба плекати. Помастити ваткою з оцтом, опісля витиснути ватку, прив'язати до коліна, хай висохне. Вимити теплою водою з милом. Намастити товстим кремом. Цей забіг повторяти частіше.

Плекання ніг вимагає частого догляду, головно літньою порою, як ноги пітніють і ходимо без панчіх і в сандалах. Мочити в теплій воді з додатком питної соди (бейкінг сода). Згрубілу скіру відчистити камінцем „пумекс", що його продають у дрогеріях. Забіг повторяти залежно від потреби. Помічне при болях ніг також.

ТОРОНТОНСЬКИЙ ІНФОРМАТОР

У справі оголошень ТЕЛЕФОНУЙТЕ:

368-7282

ОКУЛІСТКА
Б. БУКОВСЬКА, R.O.
DR. B. BUKOWSKA
TELEPHONE
236-2752
SUITE 310
3101 BLOOR STREET W
TORONTO, ONT.

L. LUNSKY R.O.
ОКУЛІСТ (оптометрист)
Консультація тільки за домовленням.
Телефони:
921-3924 (по-українськи)
921-0078 (по-англійськи)
470 College St.
(Near Bathurst)
Toronto

АПТЕКИ

SANITAS Pharmacy
Аптека Медвідських
546 Queen St. W. - EM 3-3746
Продає лічничі зела

ФАРБИ

PAINTING
wallpaper hanging
ceramic tile
plaster alteration
tel. 535-8644

ОСТРІВ ЄНОТІВ

Так називають з недавнього часу японський острів Чібурі. У 1930 році сюди завезли двох єнотів, і тварин одразу ж узяли під захист закону. Тепер єноти так розплодилися, що почали спустошувати поля, склади продовольства і запаси кормів для худоби.

УКРАЇНСЬКА КРАМНИЦЯ
ANDREW'S DOMINION HARDWARE
3525 Lakeshore Blvd.,
Long Branch, Ontario
Phone: 259-1311.
PAINTS & MOBIL QUALITY PAINTS

ОГОЛОШЕННЯ
у "Вільному Слові"
приносять успіх

ТЕЛЕФОНУЙТЕ Й ЗАЙДІТЬ ДО:

PROCK INSURANCE AGENCY
102 BENSON AVENUE
TORONTO 4, PHONE 651-7837
АСЕКУРАЦІЯ
Життєва — авта — хати — підприємства та інше.

ХЛІБ — ЦЕ ОСНОВА ЗДОРОВ'Я
ВАШОГО І ВАШОЇ РОДИНИ
Їжте хліб і всяке печиво з української пекарні
"THE FUTURE BAKERY"
735 QUEEN ST. W. TORONTO, ONT. TEL. 368-4235
Випікає найкращий хліб і різне домашнє печиво.
— Доставка до крамниць і домів —

УКРАЇНСЬКЕ ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ
J. CARDINAL & SON
366 Bathurst Street, Toronto, Ont. Tel. 868-1444
92 Annette Street, Toronto, Ont. Tel. 762-8141

Якщо маєте якінебудь труднощі з НАПРАВОЮ АВТА, виробу американського - Канадійського чи европейського, — негайно приїжджайте до гаражу, який знаходиться під відомою назвою

PARKWAY AUTO BODY REPAIRS
1974 Dundas St. W. — Toronto, Ont. — Tel.: LE 1-1227
Безплатна оцінка пошкодження авт тощо.
Власник: ОЛЕКСАНДЕР ПРЕДКО

ПАМ'ЯТНИКИ

MICHAEL'S MEMORIALS MONUMENT CENTRE OF TORONTO
1193 Lawrence Ave. W.
Toronto, Ont. M6A 1E2
Власники М. П. ГРИЦЬКО
787-0237, — 625-9494
Виконуємо пам'ятники з граніту — фігури з мармору, різні написи, та бронзові плити.

CITY OF TORONTO
ПУБЛІЧНА ПРИГАДКА ЩОДО ЗБИРАННЯ СМІТТЯ

Тому, що понеділок, 10 жовтня, є державним святом, того дня сміття забирати не будуть.

Збирання сміття, призначене на понеділок, відбудеться у вівторок, а призначене на вівторок, відбудеться в середу.

Збирання часописів, дерева та різного роду домашніх предметів, призначене на середу, 12-го жовтня 1977 р., не відбудеться. Збирання тих речей відбудеться аж у середу, 19-го жовтня 1977 р.

R. M. BREMNER
Commissioner of Public Works
City of Toronto

by arrangement with CANTOUR
THE MOSCOW CIRCUS
WORLD'S GREATEST FAMILY SPECTACLE!
CANADA '77
WED., OCT. 5 TO MON. OCT. 10
(10 performances in all)
Wed. Oct. 5 at 8:00 p.m. Thurs. Oct. 6 at 8:00 p.m.,
Fri. Oct. 7 at 8:00 p.m. Sat. Oct. 8 at 10:30 a.m. and 2:30 p.m. 8:30 p.m.
Sun. Oct. 9 at 2:00 p.m. and 8:00 p.m.
Mon. Oct. 10 (Thanksgiving) at 1:00 p.m. and 6:00 p.m.
Prices $7.00, $6.00, $5.00
Box office open now at Gardens, The Bay, Eaton's Simpsons, Moodey's, Arcade, Marmac, Brant, Maple Leaf, Connaught
SEATING REVISED FOR EUROPEAN ONE RING CIRCUS
MAIL ORDERS FILLED PROMPTLY
MAPLE LEAF GARDENS
11:00 to 9:00 DAILY

FUR FACTORY SALES CENTRE
If you don't mind shopping in our factory, we don't mind saving you hundreds of dollars.

HOUSE OF APPEL FUR COMPANY LTD.
119 Spadina Avenue, 10th Floor · Toronto, Ontario, M5V 2L1 —

100's of the finest furs. Mink, muskrat, fox, raccoon, wolf, beaver & Alaska seal.

We make them, we sell them. Direct from factory to you.

Leather Coat Dept.
Large selection of ladies' leather coats. Plain & Fur Trimmed

CHARGEX
master charge

VIOLET MINK COAT

HOUSE OF APPEL FUR CO. LTD.
MANUFACTURERS OF FINE FURS
119 Spadina Avenue, 10th Floor · Toronto, Ontario, M5V 2L1 — Tel. 363-7209

SILVER TIP LET-OUT RACOON COAT

КЛИЧТЕ: п. ЮРКА ТУРЯНИЦЮ!

ВИСТАВКА ЕМАЛІЙ

ДМИТРА ФАРКАВЦЯ

— Photos by Jim Haggarty.

Farkavec's microscopic pictures cannot be seen with naked eye.

ВИСТАВКА ЕМАЛІЙ

НАЙМЕНША КАРТИНА В СВІТІ
ТА ДЕЯКІ ІНШІ МИСТЕЦЬКІ ТВОРИ

КАНАДСЬКО - УКРАЇНСЬКА МИСТЕЦЬКА ФУНДАЦІЯ

запрошує Вас на виставку емалій та мініятурних картин

ДМИТРА ФАРКАВЦЯ
яка відбудеться
від 2-го жовтня до 15-го жовтня 1977 р.

в галерії Фундації
2395 Bloor Street West
Toronto, Ontario
766-6802

Галерія відкрита: неділя: 1:00 — 5:00
понеділок — субота: 12:00 — 6:00
зачинена в середу.

Відкриття виставки відбудеться в неділю, 2-го жовтня 1977 р. 2:00 — 6:00 по полудні.

— Детройтські Вісті —
DETROIT UKRAINIAN NEWS

Advertising Manager: 11429 McDougall Ave., Detroit-Hamtramck, Mich. 48212,
Редагує Редакційна Колегія

РІК XVIII. Ч. 41 Субота, 8 жовтня 1977 Saturday, October 8, 1977 Vol. XVIII. No. 41

Совєти вдоволені вислідом Міжнародної Виставки Книжок в Москві

Москва. — Міжнародна Виставка Книжок, яка проходила тут від 6-го до 14-го вересня і в якій брали участь видавництва з 63-ох країн, хоча деякі американські видавці бойкотували її з огляду на цензуру совєтськими властями, увінчалася великим успіхом — твердить совєтське пресове агентство ТАСС і деякі речники американських видавництв, як про це пише кореспондент „Ню йорк Таймсу" Кристофер Врен у виданні тієї газети з четверга, 15-го вересня.

Понад 130,000 осіб відвідало цю виставку, на якій було виставлено біля 80,000 книжок різних видавництв. Деякі з них старалися читати цілі книжки під час виставки, інші відписували бібліографії та окремі частини з праць. ТАСС інформує, що „виставка мала більший успіх, ніж можна було передбачувати".

Протягом виставки совєтські і закордонні видавництва дійшли до порозуміння щодо контрактів, які стосуються права на переклади. Наприклад, американські видавництва продали совєтам право на переклад 75 книжок американських авторів, а натомість заплатили Совєтському Союзові за 39 книжок, які будуть перекладені на англійську мову. Крім того, совєтське видавництво „Международная книга" закупило всі примірники книжок, які були показані на виставці, заплативши за них 400,000 долярів. З уваги на це, Вінтроп Новлтон, президент американського видавництва „Гарпер енд Ров", сказав, що ця виставка була „комерційно дуже успішна".

Однак, багато американських видавництв бойкотувало цю виставку, бо совєтські власті ще перед її початком застерегли собі „право", що не допустять на виставку „провокативних книжок", тобто зазначили, що вони вирішуватимуть, які книжки можна виставляти, а які ні. Такі американські видавництва, як „Рандом Гавз" заявили, що ніколи не погоджувалися на будь-яку цензуру і не плянують починати тепер, як теж вказували, що та виставка книжок є „наругою над принципом свободи слова".

Вже під час самої виставки совєтські власті сконфіскували кілька книжок американських і британських видавництв, між ними працю „Українці в Америці", що її написав головний радний УНСоюзу д-р Мирон Куропась, колишній спеціяльний асистент президента Джералда Форда для етнічних справ, як також дві книжки Джорджа Орвелла, а саме, „Фарма тварин" і „1984", в яких британський автор описав життя в тоталітарних суспільствах, як теж усунули ряд інших „заборонених книжок".

Американські видавництва, які брали участь у цьогорічній Міжнародній Виставці Книжки в Москві, вже тепер виявляють зацікавлення наступною виставкою в столиці СССР, яка має відбутися в 1979-му році — пише кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Кристофер Врен.

Брежнєв відбув розмову з головою Найвищого Суду ЗСА Ворреном Е. Биргером

Москва. — Генеральний секретар ЦК КПСС Леонід Брежнєв прийняв на спеціяльному послуханні головного суддю Найвищого суду ЗСА Воррена Е. Биргера (Burger) і перевів з ним довшу розмову, в якій поновно критикував становище Адміністрації президента Картера до справи скорочення стратегічної зброї і підписання нового договору. Офіційна совєтська пресова агенція ТАСС інформує, що Брежнєв заявив Биргерові, що совєтсько-американська співпраця може розвиватися тільки на базі взаємного порозуміння і рівноправности та пошанування загально прийнятих норм в міжнародних відносинах. Речники американської амбасади в Москві інтерпретують закиди Брежнєва, як свого роду розчарування, що, мовляв, Вашінгтон бажає вести переговори про скорочення стратегічної зброї з позиції сили, досягнувши наперед перевагу в стратегічній зброї, чим порушує, на думку Брежнєва, домовленість у Владивостоці. При тому совєтський верховода не бажав входити в подробиці теперішніх розмов, ведених на міністеріяльному рівні, і переговорів обидвох міністрів закордонних справ Андрея Громика і Сайруса Венса. Громико, займаючи до цього становище минулого тижня, заявляв, що підписання нового договору про скорочення стратегічної зброї є абсолютно можливим, але при тому не подав чи у цій справі наступили якінебудь зміни совєтської сторони. Головний суддя Найвищого Суду ЗСА розмовляв з Брежнєвим годину і 20 хвилин, закінчуючи цим свою 9-денну візиту до Совєтського Союзу. В часі візити Биргер мав можливість відвідати концтабір для малолітніх проступників.

Дипломати СССР і сателітів вийшли демонстративно з вечері в Пекіні

Пекін. — Ройтер інформує, що дипломати Совєтського Союзу і сателітних держав в понеділок, 19-го вересня ц. р. покинули демонстративно парадну вечерю, якою лідери Китайської Народної Республіки гостили голову Нігерії і в часі якої китайські господарі сильно атакували „деякі держави" за їхню авантюрницьку політику в Африці. Поміж того, що заступник прем'єра КНР Лі Гсінніен не називав по імені Совєтського Союзу, а говорив тільки про державу, яка ніби то вважає себе природним союзником третього світу, совєтські дипломати зрозуміли мову китайців і демонстративно вийшли із залі. За ними вийшли дипломати держав сателітів Москви. Це вже п'ята з черги демонстрація совєтських дипломатів в Пекіні в цьому році. Лі атакував обидві надпотуги, ЗСА і СССР, за їхню політику в Африці, але найгостріше виступив таки проти Совєтського Союзу, закидаючи йому агресію і експансію в цілому світі та вмішування у внутрішні справи інших держав.

ЩОБ УСІ БАЧИЛИ

В японському місті Осака застосували оригінальний спосіб покарання водіїв, які порушують правила вуличного руху. Коли вже не помагають ні попередження, ні штрафи, на автомобіль наносять великі яскраві плями. Вони водночас попереджають пішоходів та інших шоферів про «дорожнього пірата». Власник такої машини не має права змивати плями без дозволу властей.

УНІВЕРСАЛЬНА СУКНЯ

З якої тканини треба пошити сукню, щоб її можна було носити й у холод, і в спеку? Виявляється, з пір'я. В Каліфорнії (ЗСА) створено спеціяльну тканину, зовнішній шар якої складається із синтетичного »пір'я«. Внутрішній — залежно від температури тіла — в більшій або меншій мірі наелектризовується й у такий спосіб розпушує або, навпаки, складає »пір'їни«.

Отже такі сукні, пошиті зі згаданої тканини, придатні для будь-якої пори року: взимку вони затримують тепло, а в гарячі літні дні пропускають його.

ДОКУМЕНТ, ЯКИЙ НЕ МОЖНА ПІДРОБИТИ

Його створила одна стокгольмська фірма. На посвідченні ясно видно найменшу підчистку. Флюоресцетний шар фарби і спеціяльні водяні знаки практично усувають можливість фальсифікації. До того ж, на нього нанесені радіоактивні ізотопи, і тільки ню картку підносять до лічильника Гайзера спалахує зелена лямпочка. Якщо строк дії документу закінчився або ж він фальшивий, спалахує червоне світло.

Іван Нечуй-Левицький

ОСТАННЄ руcько-українське СЕЛО ШЛЯХТОВА

(Продовження, 3)

Священик одчинив царські врата, почав кадити по церкві. Розіслись пахощі, але не дорогої смирни, не ладану, а ягідок дешевого ялівцю. На хорах невеличкі школярі - дяки, повбирані в сортучки, почали співати чудовими альтовими голосами. За ними заспівали всі люди, і чоловіки, і молодиці, і дівчата. Які дивні альтові голоси у хлопців! Які чисті та дзвінкі сопрана у дівчат! Видавались з маси співу такі чисті та дужі голоси, котрі робили б честь сцені у великих театрах. Два високі чисті альти на хорах дзвеніли, як срібні дзвоники. Їх не заглушувала густа маса голосів молодиць та дівчат. Люди, як видно, дуже добре позазучували мелодії пісень, бо співали гармонічно й не різнили. Часом тільки кілька дівочих голосів затягало на кінці або трохи різнило. Тоді обголене лице титаря, що стояв по мене боком, виставляючи свій гострий профіль, повертало у той куток, де різнили дівчата. Титар розтягав якось наспіпкувато свої тонкі губи, хитав головою, ще й легенько сварився пальцем на дівчат. Дівчата соромливо спускали очі додолу. Мотиви церковних пісень стародавні, якісь кучеряві, схожі трохи на католицькі або на мотиви старих дяків у співах. Люди хрестились не трьома пальцями, а всією п'ятірнею, ледве назначуючи хрест на грудях.

Служба божа йшла довго. Священик після евангелії сказав прехорошу проповідь донолі чистою українською мовою. В церкві стало душно. Я вийшов на цвинтар і пішов оглядати село довгою вулицею. Улиця тяглася в глибоку щілину між горами. Над хатами, за городами неначе висіли старі густі садки високо по боках крутої гори. Під старими деревами сиділи купи дівчат в червоних спідницях з чорними лапатими квітками. Сонце ясно освічувало гору, зелені садки, а ясні убрання неначе квітки цвіли на зеленому полі. Зо мною йшла вулицею вже немолода молодиця. Я почав балакати з нею й зайшов до неї в хату.

Вона одімкнула й одчинила сінешні двері. Сіни були просторі й без печі, не задимлені, як у мазурських хатах. Ми увійшли в хату. Хата була стара й убога, одначе просторна. Стіни не обмазані, вже зчорнілі; щілини між колодками були зашпаровані й побілені крейдою. Вікна чималі, з дев'ятьма маленькими шибками. В хаті було якось сумно, ніби темно, хоч проміння сонця лилося через вікна. Тільки білий комин, біла піч та біла скатерть на столі трохи звеселяли сумний вигляд. На сволоці були вирізані ножем слова: «Най добро буде в хаті». Обстава була звичайна, як і в українських хатах: ті ж лави, той же стіл, той же мисник, жердка над ліжком. Тільки замість українського пола стояло широке ліжко з сінником та з плисковатими подушками з квітчастими ситцьовими наволічками. Хата була на помості, але поміст ледве було знати під чорним пилом. З комина через шию дим виходить просто на горище й через драниці покрівлі пробивається надвір. В хаті було так само чисто, як бувае в українських хатах, багато чистіше, ніж у мазурських. Обернувшись, я трохи не наступив на маленьку дитину двох років. Вона була слаба й лежала долі коло припічка на простеленій одежині.

— Чи це ваша дитина? — питаю я в молодиці.

— Ні, це моєї дочки. Бачте, так собі, незаконне.

Баба скинула з плечей свій обрус, розкутала голову. На голові в неї був «чипок», цебто очіпок. Це той самий український очіпок, тільки не короновий, а плисковатий, зовсім схожий на ті шапочки, які надівають на Україні на маленьких дітей. Він спускається на вуха й виступає на лобі уперед зубцем. В цих очіпках усі молодиці ходять дома, навіть по вулиці. На бабі був керсет без рукавів, тільки коротший од українського. Я придивився до її лиця. Лице було не старе, але дрібненьке, довгеньке, як у малої сухої дівчинки. Тільки карі гострі очі звеселяли цей нужденний молодичий вид.

Я хотів сісти на лаві. Лава була стерта й чиста. Але чепурна баба стерла порох з лави, ще й постелила на лаві шматок полотна чи саморобну полотняну хусточку. В русинських хатах чистіше й чепурніше, ніж у мазурських.

— Де ж ваш чоловік? — питаю я в баби.

— Та в церкві.

— А старий вже ваш чоловік? — питаю я.

— Ні, молодший од мене на шість год. Це вже в мене третій «члек». З першим я жила 20 рік, з другим — 4, а це в мене вже третій.

— Як же його прозивають? — питаю я.

— Франц Нахман.

Це прізвище мене здивувало: воно було не русинське.

— Якої ж він віри? — питаю.

— Та він був такої віри, як у Щавниці (цебто католицької), а я таки як почала вговорювати, то він ходить вже до нашої церкви. Він зайшов у наше село, а в мене своє поле...

Бабин «члек» був словак. Вона навернула його до своєї віри, але за те цей «члек» трохи попсував бабі мову. Баба мішала в свій язик словацькі слова. Цей «члек» спокусився, не знаю, чи темними очима, чи власним бабиним полем.

— Чи є в вас товар? — питаю.

— Є, але небагато. Ми бідні. Маємо одну корову та два воли, та двадцять овець. От моя старша дочка вийшла заміж за багатшого од нас: має чотири корови й чотири воли.

І справді, тут люди мають доволі корів та волів, хоч тутешній товар дуже дрібненький, бо в горах є випаси, чи пасовища; мають доволі молока, сира та масла, і це, мабуть, тільки й піддержує нужденне животіння селян. Я глянув на стіл. На столі лежав шматок тонкого житнього коржа, чорного, кислого, несмачного.

—Чи це в вас такий хліб печуть? — спитав я.

— Гей (ege), такий! ще печемо і вівсяний, а пшениці в нас зовсім нема.

— Чи стає ж у вас свого хліба на цілий рік?

— Ні, нестає; нестає й своєї картоплі. Це ми вже купили хліба за картоплі на Венграх. Торік був уродив у нас хліб, та як полили дощі, то позносило з гір половину снопів, позносило й сіно; пропав хліб десь по долинах, а решта погнила, бо дощі йшли два тижні, і не можна було хліба висушити. А цього року дощі повиносили картоплю з поля, тільки й зосталось по краях. Не будемо мати картоплі: доведеться купувати... — В молодиці голос затрусився; з очей покотилися дві сльози по сухих щоках. Вона втерла їх рукавом. Мені стало жаль бідної людини.

— Що ви варите на обід?

— Варимо червоний борщ, а то більше кислу капусту та горох, квасолю або біб.

— А каша є в вас?

— Нема, хіба хто зробить крупи з ячменю. А з вівсяної муки печемо хліб на сніданок. Варимо з сира пироги (вареники).

І справді в Карпатах недурно такі замлілі та сухорляві люди: тут обмаль хліба, а робота важка. Треба завжди лазити по високих горах, треба багацько працювати й падкувать коло поля, засипаного дрібними камінцями.

Попрощавшись з многомужньою самарянкою з темними очима, я вийшов з хати. В дворі коло комори стояли два сажні ялинових дров.

— Це ваші дрова?

— Гей (ege), наші. Наше поле в лісі на планині, то і ліс наш.

(Далі буде)

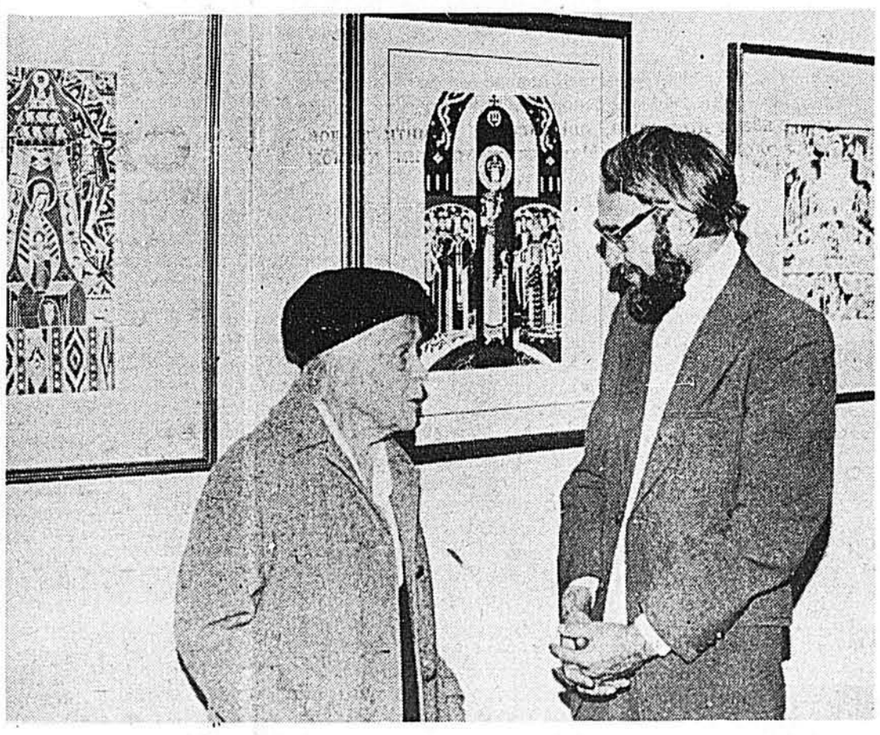

Рем Багавтдин та пані Ізидора Петрівна Косач. Нью Йорк, 1977

ВИСТАВКА МИСТЦЯ РЕМА БАГАУТДИНА НЮ ЙОРК

Мистець: РЕМ БАГАУТДИН.

Школа: Київська мистецька Академія ім. Т. Шевченка.

Життєпис:

Рем народився в 1927 р. в Казані, столиці Татарської АРСР. Від десяти років, коли його батька засуджено на смерть, а матір заслано, Рем та його брат і сестра виховувались у дитячих домах. За винятком воєнного періоду, Рем проживав у Києві, де закінчив мистецькі студії на монументальному відділі історичної баталістики в 1957 році.

Брав участь у численних виставках, ілюстрував книжки, творив монументальні історичні мозаїки, — рельєфи в бетоні та у металі.

1972 р. вдалось Ремові продістатися до Відня, а 1973 р. виїхати до ЗСА.

Виставки в ЗСА, Канаді:

1974 рік — Філядельфія, Торонто, Оттава;

1976 рік — Ню Йорк, Дітройт.

Виставлятиметься 1-17 жовтня 1977, 2 – 6 по обіді щодня (30 вересня пресова конференція) в Українському Інституті Америки, Ню Йорк, 2 E. 79-th St., New Yourk.

Відкриває проф. Петро Андрусів.

Про мистця доповідає маестро Святослав Гординський.

Тематика: Козаччина — II-ий період із циклю „Слава України"

Кількість творів — 56.

ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ

Монументальний складень: „Хрещення Руси-України", це — спроба представити іконно вирази високих станів життя, при розмирі чи злагоді, викарбовано на простопадному вимірі Дерева життя: вісь твору.

В кругових зображеннях верхнього та нижнього ярусів символізовано сфери сил — добра і зла.

Внизу, в розклюві Дерева життя — скитськими грифонами, означено егоцентричний світ. Вгорі — світ злагоди: з єдністю символів, що — в містерії життя предвічного Владики (трикутник і всевидяче око); з серафимами при символах Месії-Христа: хрестом і терновим вінком. Це світ Бога Ягве, Саваофа: вічно віддаючого себе людині — через Христа Богочоловіка.

Боковиці верхнього триптиха це груди аскетичних праведників, що їх магнетично притягає коло Господньої благодати. В боковиці нижнього триптиха, за винятком матері з дітьми, стали два зібрання немирних людей.

В центральній частині: взаємовідносини малого і смертного із довічно великим; в змінах: через з'яву Господа в людському образі і через піднесення новонароджених до Божих височин.

В центрі постать Великого князя: тримає протилежних могутностей — хреста і меча. З ними історична постать перенесена в теперішність, з вільним вибором розміру чи злагоди.

КОЗАЧЧИНА

Семискладове і двовимірне металеве панно „Козаччина" ділиться на центральний триптих, підніжжя і корону.

Центральний триптих розкритий двома плянами: реалістичним та декоративним. В центрі — гетьман України, в характері якого поєднуються прикмети суворої хоробрости і багатотурботности державця.

Мистецька Комісія
Українського Інституту Америки
повідомляє про
ВИСТАВКУ ТВОРІВ
РЕМА БАГАУТДИНА
градуанта Академії Мистецтва ім. Т. Шевченка в Києві.
Відкриття
в суботу, 1 жовтня 1977 р., о 7-ій год. веч.
Виставка відчинена 1-17-го жовтня, щодня,
(крім понеділків) від 2-6.
ГОСТЯМ РАДІ!

ВСІ НА ФРОНТ РОЗБУДОВИ
ВІЛЬНОЇ ПРЕСИ

ДОРОГІ ЧИТАЧІ!

Ніколи так, як тепер "ВІЛЬНЕ СЛОВО" потребує Вашої щедрої підтримки.

Відгукніться, хоч би найменшою сумою, але відгукніться!

Хто буде між першими?

СПИСОК Ч. 23

Будівничих Вільної Преси

1.	Пані С. Глинка, Торонто	8.00
2.	І. М. Майсренко, Австралія	4.00
3.	Й. Козяк, Баб, Н.Й.	1.00
4.	Й. Дідоха, Вестгілл, Ілл.	15.00
5.	Б. Остапюк, Маямі, Фло.	5.00
6.	К. М. Козак, Торонто	4.50
7.	К. Б. Волошук, Торонто	2.00
8.	І. Гриб, Торонто	15.00
9.	В. Пласконіс, Ст. Кетеринс	4.50
10.	Ф. Вовк, Джерсі Сіті	5.50
11.	К. В. Катчік, Франція	5.00
12.	М. Турок, Бр. Кол.	5.00
13.	Грес Товел (Мазуренко)	4.50
14.	о. П. Шадурський, Гіяс, Саск.	1.50
15.	Д-Р Р. Костюк, Рочестер	5.00

Щира всім подяка!

Хто буде наступний?

АНГЛІЙСЬКО – УКРАЇНСЬКИЙ
і
УКРАЇНСЬКО – АНГЛІЙСЬКИЙ
СЛОВНИКИ

Друге видання – виправлене і доповнене. Понад 120 тисяч слів. Склав його М. Л. ПОДВЕЗЬКО. – В твердій полотняній оправі, сторінок 1810. Ціна обох тільки 15.00 дол. з пересилкою.

За один Словник 7.50.

Ці Словники конечно потрібні для кожного українця, а особливо для учнів і студентів!

Замовлення з належністю посилайте на адресу:

VILNE SLOVO, 196 Bathurst St., TORONTO 2-B, Ont.

НАЙКРАЩІ ДАРУНКИ КНИЖКИ

Книжка була, є і буде в майбутньому найкращим приятелем людини. Тому вона є також найкращим дарунком — і то при всіх нагодах, — для кожного з нас! Купуючи книжку — підтримуємо українське друковане слово, підтримуємо розвиток української культури, підтримуємо духовий ріст українського суспільства, поширюємо добру славу про український нарід.

Тому допоручаємо кожному — закупити для себе і для своїх друзів, як дарунки, — такі книжки:

1. Проф. д-р **Петро Стерчо:** "КАРПАТО-УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА". До історії визвольної боротьби карпатських українців у 1919-1939 роках. Видання НТШ, Торонто 1965, 288 стор. з ілюстраціями, тверда оправа $10.00
2. **Михайло Шарик:** "З ВІДДАЛІ 50 ЛІТ". Боротьба за наше обличчя і волю українського народу. Видання "Пробоєм", Торонто 1969, стор. 432, багато ілюстроване, тверда оправа 10.00
3. **Мирослава Ласовська:** "ПІД ЧОРНИМ НЕБОМ". Роман з підсовєтської дійсности. Видання "Вільного Слова", Торонто 1966, стор. 207. Зворушуюча лектура 3.50
4. **Василь Прохода:** "ЗАПИСКИ НЕПОКІРЛИВОГО". Історія національного усвідомлення, життя і діяльности звичайного українця. Видання "Пробоєм", Торонто 1967, стор. 434, тверда оправа 10.00
5. **Софія Будко:** "КАЗКИ", "ТАВРО МЕФІСТОФЕЛЯ", п'єса на 3 дії і "ВЕСНА", три п'єски для дітей. Видання "Пробоєм", Торонто 1968, все разом 1.50
6. **Володимир Рибак:** "ОСТАННЯ ЦІСАРЕВА". Історичний монтаж з часів упадку Габсбурської Імперії у півсторіччя 1-ої світової війни. Видання "Вільного Слова", Торонто 1971, стор. 192, документальні світлини надзвичайно зворушуюча лектура, тверда оправа 10.00
7. **Михайло Шарик:** "ВАЖКИМИ ШЛЯХАМИ КАНАДИ". Вклад українців у розбудову Канади і боротьба за наше обличчя. Видання "Пробоєм", 1971, стор. 520, біля 300 сотні історичних світлин, тверда оправа 10.00
8. **Peter G. Stercho:** "DIPLOMACY OF DOUBLE MORALITY". Europe's crossroads in Carpatho-Ukraine 1919-1939. Carpathian Research Center, New York 1971. Стор. 496, тверда оправа 15.00
9. **М. Л. Подвезько:** "УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ" і "АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ" словарі — понад 1800 сторін друку, дві книжки в прекрасних твердих оправах, київське видання, разом оба 15.00
10. **проф. Августин Штефан:** "ЗА ПРАВДУ І ВОЛЮ". Спомини і дещо з історії визвольної боротьби карпатських українців з-під мадярської окупації і австрійського панування. Видання "Пробоєм", Торонто і "Карпатського Дослідного Центру". Нью Йорк, 1973, стор. 352 і понад 150 ілюстрацій, тверда оправа 10.00
11. Степан Росоха: СОЙМ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ, видання Осередку Культури і Освіти, Вінніпег, 1949, стор. 96 ..... 1.50

У малій скількості маємо ще календарі "Слово" за роки: 1962, 1964-70 і 73 по ..... $ 2.00

"Вільне Слово"
196 Bathurst St. - Toronto Ont. Can. M5T 2R6
Tel.: 363-7283

ЛОНДОНСЬКИЙ СТОМАТОЛОГ ТАЙ ВВАЖАЄ, ЩО 32 ЗУБИ БУЛИ ПОТРІБНІ ЛЮДИНІ РАНІШЕ, В ДОІСТОРИЧНІ ЧАСИ

але тепер, коли не доводиться так інтенсивно гризти і жувати — це забагато. На його думку сьогодні вистачить людині 20 -21 зуби. Решту лікар пропонує вирвати, ще в дитинстві, вважаючи, що залишені зуби стануть міцніші й менше псуватимуться.

СКОБ! ГОТУЙСЬ

ПЛАСТОВА СТОРІНКА

Коротка історія Українського Пласту

Первісним організаційним зразком Українського Пласту була молодеча організація п. н. „Скавтінг фор бойс", яку 1908 року засновував генерал Байден-Повель для британських юнаків. Цей почин стали наслідувати інші народи, які здали про добро своєї молоді і своєї батьківщини. В 1911 р. у Львові Петро Франко і Іван Чмола почали організувати перші пластові гуртки української молоді. На початку 1912 р. оформлено Організацію Української Молоді Пласт на зразок Скавтінгу, але виповнену українським змістом і пристосовану до потреб українського народу. Організаційно-ідейні основи пластової організації опрацював д-р Олександер Тисовський, дійсний основоположник Українського Пласту.

Два роки після того почалася 1-ша світова війна і Пласт не міг далі нормально розвиватися, але по закінченні війни Пласт знову розгорнув свою діяльність. Спочатку охоплював середньошкільну і студентську молодь в Галичині, а потім скоро поширив на ремісничу і на сільську молодь Галичини і Волині. В часі визвольної боротьби в 1917-20 рр. були початки організування пластових частин на центральних землях України, але обставини, в яких опинилася Україна після 1-ої світової війни, не дозволили там на існування Пласту. В 1930 р. польський уряд заборонив існування українського Пласту на тих українських теренах, що входили в склад Польщі, але це не зупинило діяльности Пласту, бо організація під іншими назвами продовжувала працю над вихованням дітей і молоді. Влітку відбулися юнацькі табори та літні дитячі оселі, а пластові сходини перейшли в підпілля. В тому часі легально існував український Пласт лише на Закарпатті, яке входило до Чехословаччини.

З вибухом Другої світової війни молодь, вихована в Пласті, включилася в боротьбу за визволення України. Між ними були визначні провідники — Роман Шухевич, головний командир УПА, Олекса Гасин і багато інших, які своїм характером засвідчили готовність служити Богові і Україні. Багато пластунів були змушені покинути свої рідні землі і по закінченні війни опинилися в таборах поселенців, переважно в Німеччині й Австрії. Там почав відновляти свою діяльність Пласт. Дуже скоро почали пластові ряди зростати, охоплюючи велику частину молоді і дітей.

В1947 р. почалася еміграція з переселенчих таборів в Німеччині й Австрії до різних країн вільного світу, головно на американський континент, Там, де поселилися пластуни, зразу почали оранізуватися пластові частини. Виникла тоді потреба господарської і фінансової допомоги для дії пластової організації, і тому зорганізовано при пластових осередках Пластприят, головно з батьків пластової молоді. Пластприят виправдав себе не лише в господарській і адміністративній ділянках, але також багато батьків, членів Пластприяту, включилися у виховну працю в пластовій організації.

Тепер Пласт діє в таких країнах: Австралія, Великобританія, Аргентина, ЗСА, Канада і Німеччина. Є також менше пластові групи в інших країнах, як Італія (в Римі).

Багато колишніх молодих пластунів сьогодні вже є визначними громадянами, що живуть у різних країнах і займають високі становища в суспільно-громадському і науковому житті української спільноти у вільному світі.

Ідейні основи виховання і мета Пласту

Ідейні основи Пласту, які сформував його Основоположник ДРОТ і які доповнювалися під час розвою Пласту, побудовані на християнському світогляді й ідеї вірности українській нації і державності. Вони коротко з'ясовані у трьох головних обовязках пластуна:

1. Вірність Богові й Україні,
2. Поміч іншим,
3. Жити за пластовим законом і слухатись пластового проводу.

Вірність Богові поставлено на першому місці, бо Пласт має ідеалістичний світогляд, який каже вірити у вищий сенс життя, у Творця всього світу.

Пласт не вчить релігії, але вимагає від своїх членів практичної релігійности на християнських засадах. Пласт не робить різниці між віровизнанням і шанує кожне релігійне віровизнання, але зобовязує жити згідно з Христовою наукою і вимагати віровизнання, що до нього належить пластун чи пластунка.

Друга частина першої точки: бути вірними Україні значить — почуватися органічною частиною української спільноти — в Україні і в діяспорі, бути співвідповідальними за її добро й осягнення повної самостійности українського народу. Тому треба дбати про чистоту української мови, активно і творчо включитися в українське громадське і культурне життя на місцях поселення та вносити в нього пластові засади.

Коротко, вірність Україні — значить, що пластун є завжди готовий їй служити.

Другий головний обовязок пластуна — помагати іншим. Це одна з основних заповідей Христової віри, яка наказує любити ближнього. Пласт подібно як Скавтінг включив цей Божий і лицарський закон до своїх головних обовязків. Гасло: помагати іншим — стосується відношення пластуна до свого оточення. Воно також означає вимогу для пластуна — бути корисним членом суспільности. в якій живе і з якою звязаний. **Тому Пласт** від початку свого існування **увів систему щоденного доброго діла,** щоб це стало звичкою пластуна робити щось доброго для інших.

Третій головний обовязок пластуна — жити за пластовим законом, який окреслює в 14-ох точках прикмети пластуна, а до того доходить слухняність Пластовому проводові, що є потрібне для вироблення індивідуального характеру і почуття правопорядку у спільноті.

Бачимо з того, що Пласт не обмежується лише до того, щоб зберегти молодь при українстві, а прямує також до того, щоб виховати нових громадян української спільноти вище пересічного рівня. Тому співмірно до того ставить до своїх членів більші вимоги.

Організаційна схема Пласту

Пластова організація поділяється на 4 улади. Наймолодший улад — діти у віці від 6 до закінчення 11 років життя. Він організаційно діє окремо для хлопців і дівчат. В дійсності це два окремі виховні улади, хлоп'ячий, називається Улад Пластових Новаків, у скороченні: УПН-ів, а дівочий називається Улад Пластових Новачок, у скороченні: УПНок. Якщо говорити загально про новацтво — хлопців і дівчат, то вживаємо назву УПН. Під цею назвою включене усе новацтво в усіх країнах, де діє український Пласт.

Найменша організаційна частина в УПН — це рій хлопців або дівчат, який має свою назву і складається з 6 до 10 членів.

Два до чотири рої творять гніздо. Рої нормально відбувають свої зайняття раз у тижні. Ними проводить впорядник-виховник. Новаки називають впорядчика братчиком, а новачки впорядчицю сестричкою. Головний виховник гнізда — це гніздовий чи гніздова.

Гніздові заїнятя, на які збираються всі рої разом, відбуваються переважно раз на місяць. Ці зайняття перепроваджує гніздовий або гніздова. Кожне гніздо має свою назву, і порядкове число та є зареєстроване в Крайовій Пластовій Старшині. Гнізда новаків мають непаристі числа, а новачок паристі.

На 12-му році життя новаки і новачки переходять до старшого уладу — юнацтва. Улад юнаків називаємо: Улад Пластунів Юнаків, а юначок: Улад Пластунок Юначок, у скороченні — УП Ю-ів і УПЮ-ок. Організаційний поділ в юнацтві подібний до новацького, з тією ріжницею, що замість новацького роя вживано в юнацтві назву гурток, а замість гніздо курінь. Всі гуртки і курені мають свої назви. Курені також мають свої порядкові числа своїх патронів і є зареєстровані у Крайовій Пластовій Старшині.

Організаційна ріжниця між юнацтвом і новацтвом є також та, що юнацтво обирає з-поміж себе свій провід. Кожний гурток обирає гурткового, заступника, писаря, касира і хронікаря. Всі гуртки разом обирають курінний провід, а саме: куріннього і інших діловодів, подібно як у гуртку. Таким чином юнацтво вчиться виконувати різні функції і призвичаюється до викоупвання обовязків. Юнацькі гуртки мають своїх упорядників, а головним виховником куреня є звязковий. Звязкові і впорядники в УПЮ — це звичайно старші пластуни чи пл. Сеньйори.

На 18 -му році життя юнаки і юначки кінчають своє пластування в УПЮ і можуть стати членами Уладу старших пластунів і пластунок (УСП-ів і УСП-ок).

Засоби виховання

Щоб осягнути виховну мету, Пласт має випробувані засоби виховання, які входять в програму новацьких і юнацьких пластових зайнять. Форми зайнять також є різні. Можуть бути звичайні сходини роя або гуртка, збірка гнізда або куреня, новацький вогник або юнацька ватра, тереновий змаг, прогулянка, табір та ін. Кожні зайняття складаються з різних елементів, головніші з низ — це ігри, пісні, розповіді і гутірки.

Пласт не є школою і має інші методи виховання, тому пластові зайняття називаємо грою.

Не всі належно доцінюють пластову гру і думають, що гра є лише для розваги, щоб провести час. А гра у пластовій системі виконує найважливішу функцію — виховання. В добре проведеній грі, де дотримуються правил гри, діти вчаться дисципліни, прадомовности, справедливости, розвивають співжиття в гурті і бистроту змислів і багато інших прикмет виховання доброго характеру. Гра — це успішний засіб виховання і є основною формою зайнять в новацтві і юнацтві.

Не будемо описувати всіх елементів пластових зайнять, але хочемо поінформувати Вас про засоби виховання, які включають у свою програму більше елементів зайнять і мають визначені вимоги.

Такими засобами є пластові вмілості, яких є дуже багато і які охоплюють різні ділянки: науку, техніку, природознавство, музику, майстрування і багато інших. Вмілості є у програмі діяльности новацтва і юнацтва тією різницею, що в юнацтві є більші вимоги до здобуття даної вмілости. Є багато вмілостей, до яких є бажані фахові інструктори, які вміють не лише зацікавити даною ділянкою, але також можуть багато навчити. Тому в Пласті є потрібні крім постійних виховників також і допоміжні.

Головну ролю у пластовій виховній системі відограють проби, яких є три в новацтві і три в юнацтві. Проба не є те саме, що вмілості. Упродовж року можна здобути кілька вмілостей, а на здобуття проби потрібно цілорічного або й довшого часу, в якому пластун засвоює прикмети доброго характеру і відповідного знання. Здобуття проби це ознака зближення пластуна до визначеної пластової мети.

Одним з дуже важливих засобів виховання це — пластові табори. В таборовій програмі міститься властиво багато різних засобів виховнання. Табір має більший виховний вплив і перевагу над іншими короткотривалими пластовими зайняттями на місці. Спільне довготривале перебування серед природи має великий вплив на співжиття в гурті. Табір вчить самообслуговання, зарадности, витривалости і дисципліни. Табір також є найкращим місцем для плекання розмовної української мови, тому батьки повинні укладати час своїх вакацій влітку так, щоб дати нагоду дітям кожного літа перебувати на пластовому таборі.

Щоб приучувати дітей до громадського обовязку, до того є виховний засіб вплачування членських внесків. Внески вплачують всі члени до кас своїх роїв чи гуртків кожного місяця. Сума внесків, звичайно, є низька так, щоб діти самі могли із своїх ощадностей їх заплатити. Потрібні Фонди для ведення виховної праці дають батьки пл. молоді і члени Пласту старших уладів. А тому, що діти дуже часто за ті свої обовязки платити членські внески забувають, треба, щоб батьки їм час від часу пригадували цей громадський обовязок на час виконувати.

(Далі буде)

Змагання УСЦАК. – ТОРОНТО здобуває перше місце.

Пластова гра в терені.

Гурток готовий до зайнять.

Августин Штефан

СПОМИНИ І ДЕЩО З ІСТОРІЇ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

"ЗА ПРАВДУ І ВОЛЮ", ТОМ II.

ДЕВ'ЯТИЙ РОЗДІЛ

Коли восени 1919 р. Чехословацька держава стала дійсністю, Швегла почав думати про створення єдиного "чехословацького народу" в централізованій Чехословацькій республіці. Цю ідею підтримували бенешівські національні соціялісти і деякі словацькі політики як Славік, Фабрі, Годжа; а в Підкарпатській Русі жиди.

А яке було становище президента Масарика? Того д-ра Томи Гариг Масарика, який від 1882 р. як професор філософії на чеському університеті в Празі, а від 1891 р. як чеський посол у Віденському парляменті, від 1907 р. як подруге вибраний посол до Райхстагу — став відомим в Австро-Мадярщині серед слов'ян та між слов'янами поза межами Габсбурзької монархії як відважний оборонець правди, небоязкий борець за права покривджених, невблаганний розкривач фальсифікацій, навіть у користь свого народу. Масарик доказав, що "Кралове Дворські і Зеленегорські Манускрипти", які вважалися цінними пам'ятками старочеської літератури, — майстерні підробки чеського дослідника Ганака, подібно — документи, які компромітували загребського професора, як зрадника Австро-Мадярщині, були розкриті Масариком як підробки виготовлені австро-мадярським посольством в Білгогороді під веденням посла графа Форгача. В своїй вогненній промові Масарик ганьбив Форгача як "графа" Азева, горезвісного московського поліційного шпигуна, який зраджував поліцію революціонерам, а революціонерів поліції. Фріддюнг був звільнений, а Будапешт залишився в соромі.

Масарик в 1889 р. успішно боронив в голоснім ритуальнім процесі м'ясарського помічника Леопольда Гілзнера, жида в селі Полна. Масарик не побоявся від демонстрацій своїх земляків, від заворушень і криків своїх студентів. Кілька днів Масарик не міг викладати на університеті. Та неспокої скоро перестали, бо Масарик послідовно, розсудливо, але помірковано доказав, що Гілзнер невинний і суд це затвердив.

Масарик у 1878 р. одружився в ЗСА з Шарлотою з дому заможного Гарріг. Своїми акціями Масарик став популярним у широкому слов'янському світі в Сербії, Болгарії, в Україні і навіть в Росії та Польщі, і завдяки свого одруження серед американців середньо-европейського походження.

Жаткович був поінформований про діяльність Масарика і довіряв йому. Масарикові імпонувала молодість Жатковича, його щирість, витривалість і завзятість в праці і толерантність супроти інших слов'ян. Отож, "все було в порядку в обіцянках". Коли прийшло до реалізації обіцянок для підкарпатських русинів, Масарик передав справи для виконання чеському імперіялістові А. Швеглі та словацькому шовіністові Славікові.

Президент Масарик бачив "Проклямацію" Жатковича. Лише бачив, не сказав "так", не сказав "ні". Влада вирішила, що для Чехословаччини важніше забрати 150,000 українців для Словаччини, як визначити справедливі границі для Підкарпатської Русі і залишити в них 150,000 русинів і разом з ними яких 50,000 жидів, мадярів і словаків, бо лозунг Масарика "Правда вітезі" (правда переможе) по 12 вересні 1919 р. залишився дійсним для чехословаків, для закарпатів лиш настільки, наскільки це ще дозволили Швегла, Славік, Годжа Бенеш та інші чехословацькі міністри. Колись відважний голос професора Масарика в обороні переслідуваних і покривджених не відізвався для направлення кривди в справі границь, в справі автономії закарпатців. Мабуть, високий вік, чи труди, муки і страждання воєнних літ виснажили енергію потрібну для протесту, для припинення несправедливости. А може дух "реаліста Масарика" радив — чим менше для закарпатців, бо вони не лишаться у нас!

Чи сяк, чи так, Жатковіч дня 13 жовтня 1919 р. твердив правильно і справедливо "не лем незадоволений, но дійсно розгорчен" ("Експосе", стор. 17). "Як був я увідомлен, що із договорів і обіцаній ніч не було сділано чеськословенським правительством".

Головні причини незадоволення Жатковича і його співпрацівників, зокрема А. Волошина, братів Бращайків, каноніка Василя Гаджеги, о. Омеляна Невицького та інших:

1. Справа границь із словаками та румунами;
2. Члени директорії, назначення, права їх;
3. Генеральний Статут для організації і адміністрації Підкарпатської Руси;
4. Перепис народа (цензус);
5. Циркуляр Земплинського жупана Славіка.

(Далі буде)

КУПУЙТЕ І ЗАМОВЛЯЙТЕ

Книжку проф. А. Штефана "ЗА ПРАВДУ І ВОЛЮ", яка має 352 сторінки і 250 історичних ілюстрацій, замовляйте в адміністрації "Вільного Слова". Ціна $10.00.

Чи Ви вже вирівняли передплату?

Publish New Ukrainian Song Book

SASKATOON, Sask.—A collection of 105 Ukrainian songs, "Let's Sing Out in Ukrainian", was recently published here by Canuk Publications. The book contains words to the songs in Ukrainian and English transliteration and musical arrangements.

The 268-page book was compiled and edited by Yurko Foty; musical calligraphy is by Sviatoslav Chepyha.

The pocketbook size collection may be ordered from Canuk Publications, 1701 Madden Ave., Saskatoon, Sask., Canada., S7H 3M7, for $2.50 plus 50 cents postage. After September 30 the price will be $3.00 plus postage.

Вояцька думка

OPINION ОРГАН УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ
ORGAN OF THE UKRAINIAN VETERANS

РІК XIV. Ч 41 Субота, 8 жовтня 1977 Saturday, October 8, 1977 Vol. XIV. No. 41

»ПАПЕРОВИЙ ФАКТОР«

Недавно було виявлено, що у звичайному газетному папері міститься якась речовина, згубно діюча на комах. Науковці досить швидко виявили цю речовину й назвали її »паперовий фактор«. Дослідження показали, що цей »паперовий фактор« входить до складу деревини бальзамічної смереки — мабуть, цю речовину виробляє дерево для захисту від комах у природних умовах. Особлива цінність »паперового фактору« полягає в різко виявленій специфічности дії — він знищує лише певний вид шкідників, і не зачіпає корисних комах та вищих тварин.

»Паперовий фактор« може стати ефективним засобом боротьби з бавовняними блощицями, які щорічно знищують майже половину врожаю бавовнику в Азії, Африці та Південній Америці.

НАША КУЛЬТУРА

УКРАЇНСЬКА РЕСПУБЛІКАНСЬКА КАПЕЛА НА ЄВРОПЕЙСЬКИХ СЦЕНАХ

Закінчення з попереднього номера

У Німеччині, яка поволі гоїла свої воєнні рани і у той час голодувала, важко було утриматися людям, які не мали нічого — ні власного приміщення, ні запасів одежі, взуття, одним словом всього, що необхідне для щоденного буття навіть мало вимагаючої людини. У таких умовах хор розколовся. Частина співаків, щось біля 20 осіб вирішила вертатись на Україну, решта у липні 1920 р. виїхала до Чехословаччини, щоб там продовжувати свою працю.

О. Кошиць у своїй книжці «З піснею через світ» дуже тепло згадує німецьких робітників, які у різних містах Німеччини та інших країнах свого поселення масово відвідували концерти капели. Він писав: **«Найкраща ж аудиторія, яку ми мали не тільки в Європі, але й в усьому світі, не німецькі робітники. Такої дисциплінованої, чутливої і такої музикальної аудиторії нам не приходилось потім зустрічати ніде».**

А декому здавалося так ще й досі здається, що власники «мозолистих рук» годяться тільки до станків, до керування різними машинами, остаточно — до лопат і мотик, а у дозвілля — до кухля пива чи чарочки чогось міцнішого. Отим «психологам» та «соціологам» вишенаведене ствердження очевидця і митця може врешті «вгорне» пригорщ розуму в мозок.

У серпні 1920 р. О. Кошиць поїхав до Чехії, де вже його чекала капела. Частина «бунтарів», що вийшла з хору (15 осіб) створила власну групу і стала концертувати на Закарпатті, де серед своїх легше було заробити та якось жити.

Основна частина капели концертувала в Чехії.

Жилося важко. По деякому часі знову вдалося дістати якусь невеличку грошеву допомогу, що в якійсь мірі наладнало фінансову скруту та дозволило на дальше існування капели.

У кінці жовтня поїхали до Польщі. На першому концерті у Варшаві реакція публіки була стримана, а то й прямо — ворожа і щойно дальші концерти «проломили лід» і принесли повний успіх. Журнал «Naród» (28.X.1920 р.) писав: **«Українська народна пісня у виконанні п. Кошиця може стати дійсно непереможним і першорядним інструментом пропаганди».**

А взагалі капела мала в Польщі «добру пресу». Популярний щоденник «Robotnik» (23.X.1920) так писав: **«...Але як ті люди співають! Ідеально чиста інтонація, рівність ритмічна і динамічна в голосах, вражаюче злиття голосів до такого рівня, що з тих кількадесяти грудей до слухача доходить єдиний, сильний, дужий акорд...»**

А про майстерність самого диригента, між іншим, сказано: **«На своєму хорі він грає, як майстер на нечувано чутливому інструменті».**

Ці слова про диригента доповнював музичний рецензент газети «Przegląd Wieczorny» (20.X.1920) пишучи, що він до кожного твору **«...вводить стільки нового, так освітлює його власною індивідуальністю, що виконанням захоплює і разом з тим дивує, а часом динамічними ефектами і багатством барв осліплює».**

Повернімося ще раз до журналу «Naród», який старається наче б підсумувати всі успіхи капели в столиці Польщі. У довгій статті сказано: **Великий концерт Українського хору в філармонії є подією в музичному житті Варшави. Ми не маємо такого хору в столиці, і хто знає, чи взагалі маємо таких видатних співаків в цілій Польщі... Той досконалий хоровий інструмент оживляє одна душа. Хор Кошиця іде в інтерпретації так далеко, що відносно пастрою міняє барву голосу. Завдяки цьому вдаються йому надзвичайно чудові ефекти і переходи з глибокого органного звучання до легких, тихих піано, що переходять в делікатний шепіт. І не піколи не робиться на користь взагалі ясної мелодії...»**

Незвичайно прихильно ставився до капели директор варшавської філармонії Хойнацький. Він позачергово відлавав зал на виступи й допомагав у чому тільки міг. Не раз висловлював своє здивування успіхами українського хору, підкреслюючи, що виступи польських ансамблів дуже часто відбуваються при напівзаповненому залі, незважаючи на те, що про виступ говорилося інколи навіть місяць раніше, а українці оголошують свій виступ напередодні і в них завжди зал набитий. Щоденно під будинком філармонії стояли довжелезні черги за квитками, і багато охочих послухати українську пісню відходило з нічим.

У Польщі доповнено склад капели новими співаками.

Добувши фонди капела виїхала в січні 1921 р. до Парижа. І тут знову повторився тріумф з 1919 р.

Світової слави балетна танцюристка, що у Парижі вела тоді балетну школу, — Айседора Дункан кілька разів приводила на концерти учнів своєї школи.

В пресі появилися нові схвальні рецензії видатних музичних критиків, які розславили українське хорове мистецтво серед широких кіл французької громадськості.

В кінці січня 1921 р. капела вирушила до Іспанії. Особливо гаряче приймали її каталонці в Барселоні. Опісля концертували в країні басків і врешті у властивій Іспанії. Всюди зустрічалися з симпатією і признанням.

У березні 1921 р. знову Париж і знову заповнені зали і незаперечні успіхи. Газета **«Le Cablogramme» (30.III.1921)** писала: **«Професіонали і аматори, диригенти і виконавці, співаки і просто глядачі, ідіть слухати українців і пана Кошиця і вчіться у них...»**

Концертували ще раз також у Бельгії.

Значно пізніше, у 1928 р., пам'ятаючи про виступи капели в Парижі, депутат Саллес, посилаючись на слова композитора і диригента І. Стравінського, що у світі є тільки дві музикальні нації: італійці і слов'яни, сказав у французькому парламенті: «Що торкається слов'ян, то треба було послухати в Опері (Opera Comigue) український хор, щоб це не підлягало сумніву».

У травні 1921 р. капела ще раз приїхала до Німеччини. Тут вона мала вже «своїх» вірних слухачів. На концерті в Кельні сидів у першому ряду світової слави оперний співак, тенор Модест Менцинський. Він слухав і двесь час плакав.

Незважаючи на безсумнівні успіхи, фінансові справи стояли погано і це довело до нового розвалу ансамблю. Частина співаків вирішила шукати «кращої долі» без Кошиця. Головну роль грали тут міжусобиці і диригентські амбіції деяких членів капели.

Про все це писав опісля О. Кошиць: «Немає в світі нації, яка була б так недисциплінована і без самоповаги, як ми українці... Слави багато, але від чужих людей, а від своїх одна підлість, доноси і лайки».

В серпні 1921 р. вдалося отримати нову грошеву допомогу на віднову капели. В жовтні 1921 р. О. Кошиць виїхав до Польщі, де в таборах інтернованих (Каліш, Тарнів, Стшалково) почав вербувати співаків. Зібравши трохи людей, в січні 1922 р. поїхав з ними до Німеччини, де з'єднався знову з «бунтарями», яким «самостійне» концертування якось не виходило. Відроджена капела знову тріумфально йшла по німецьких сценах.

У тому часі надійшло з-за океану запрошення на виїзд капели до США. Поїхали за океан по нові лаврові вінки, по нову славу для себе і для нашої пісні.

Про цей період дальшого «походу» української хорової пісні за океаном доведеться колись написати окремо.

Михайло СТРУМІНСЬКИЙ

КОЗАЦЬКИЙ ОТАМАН ІВАН СІРКО

(З серії народних героїв)

Серед політичних і військових діячів України другої половини XVII століття одне з перших місць належить кошовому отаману Запорізької Січі Іванові Сіркові.

Боротьба запорожців з турецько - татарськими загарбниками, з якою нерозривно зв'язана діяльність кошового Івана Сірка, мала велике значення в ослабленні кримського ханства і султанської Туреччини, бо турецька навала ще в другій половині XVII ст. була реальною загрозою не тільки для України.

Все своє життя Іван Сірко присвятив боротьбі з ворогами Українського Народу. Він виявив визначний воєнний та організаторський талант, надзвичайну хоробрість і відданість своєму народу. Все своє бурхливе життя провів він у боях і безперервних походах. Величезна особиста мужність, відвага і кмітливість отамана не раз дарувала успіх Запорізькому Війську.

Про початок життя і діяльність Івана Сірка майже не збереглось достовірних відомостей. Невідомий, ні час, ні місце його народження. Є припущення, що він був родом з козацької слободи Мерефи (біля Харкова).

На історичній арені Іван Сірко з'явився у 1658 році на чолі повстання проти Виговського та зрадницької групи української козацької старшини, які уклали в Гадячі ганебну угоду з польськими панами. Велика роля у перемозі цього повстання належить запорізьким козакам, очолюваним І. Сірком.

В 50-60 роки Іван Сірко висунувся в перші ряди керівників боротьби проти турецько-татарської навали. Будучи в ті часи кальницьким полковником, Сірко зумів з'організувати запорізьців, правобережних та лівобережних козаків і все населення для боротьби з татарськими ордами.

Під керівництвом І. Сірка козаки провели блискучі наступальні операції захопивши багато полоненних та звільнили з неволі багато українців.

Військо, під керівництвом Івана Сірка не дало можливості об'єднатися ордам кримського хана з військами польського короля. Польський король почав докладати усіх зусиль, щоб перетягти на свій бік вже популярного на той час серед народу Івана Сірка. Король вдавався до прямого підкупу, надсилаючи І. Сіркові 300 золотих червінців і золотий ланцюг. Але отаман не піддався підкупові. Під його керівництвом запорізьці стали головною силою в повстанні проти гніту шляхецької Польщі. З метою підняти повстання проти шляхти, І. Сірко з загонами вирушив до Брацлавського, Кальницького та Уманського полків. Вістка про рух запорожців на чолі з популярним отаманом і їх відозви до народу далеко випереджало військо. Прокидався волелюбний дух українських селян. Ще до підходу запоріжців, населення створювало загони і нападало на шляхту, міста і села відмовлялись визнавати владу Польщі.

Всі наступні роки Іван Сірко продовжував невтомну боротьбу проти турецько-татарської навали. Розуміючи, що тільки об'єднаними силами можна добитись успіху, Іван Сірко засуджує боротьбу старшинських угрупувань за владу та гетьманство.

Одна з таких груп, яку очолював полтавський полковник Жученко, хотіла ізолювати і не допустити на виборну раду ані широкі виборну раду, ані широкі ських козаків на чолі з Сірком, які мали величезний вплив на народ і могли рішуче вплинути на хід ради в небажаному для цього угрупування напрямі.

Висунувши брехливі обвинувачення, Жученкові вдалося у квітні 1672 році заарештувати Сірка. Жученка підтримав царський уряд, який не міг простити Сіркові участь у народних рухах. Сірко був засланий до Сибіру.

Тяжко переживали запоріжці заслання свого отамана. Улітку цього ж року вони вирядили в Москву спеціяльне посольство, щоби просити повернення Сірка. На початку літа 1673 року Сірко повернувся до Січі і невдовзі очолив похід запорізьких козаків проти татар на Очаків, Тягин та Муравський шлях. Для визволення полоненних Сірко виставив вартових на "морських розливах", зорганізував походи, скріпив розвідувальні команди.

Бойові дії запорожців Сірко погоджував з плянами українських козацьких військ. Він прагнув також тісніше пов'язати боротьбу запорізьких та донських козаків проти Туреччини і Криму.

Героїчні походи запоріжців викликали велику тривогу у ворожих колах, і тому султанський уряд у 1675 р. вирішив знищити Січ. На допомогу кримському ханові послано 15 тисяч яничар з ааказом вибити всіх запорожців, а саму Січ розорити вщент. Ханові по-щастили з ордами підійти непоміченими до Січі. Яничари увійшли в Січ і почали заповнювати вулиці. В цей час майже все запорізьке військо спало по куренях.

Один козак випадково помітив ворогів, розбудив товаришів і 13,000 ворогів полягло в Січі, а хан, побачивши це, поспішив до Криму. Після такого розгрому турки ніколи більше не наважились пробувати знищити козацтва український центр — Запорізьку Січ.

Вибивши ворожу навалу, в тому ж році, запоріжці виступають великим походом у Крим. Вони завдали ворогові великих втрат, а найбільшим і цінним наслідком цього та інших козацьких походів було визволення з татарської неволі полонених українців. Сотні і тисячі полонених дістали свободу з рук козаків.

Серед Українського Народу поширені перекази, про те, що турецький султан Нагомет IV вимагав від запоріжців визнати залежність від Туреччини і підкоритися йому. У відповідь на це запоріжці, на чолі з кошовим Іваном Сірком нібито написали глузливого листа султанові, в якому з великою дотепністю висміяли пихатість "брата сонця і місяця", "непороможних рицарів" і з призирством відкинули його пропозицію. Захоплений цим, І. Репін написав картину "Запорожці пишуть листа турецькому султанові".

Помер Іван Сірко 1 серпня 1680 року на пасіці Грушівці 10 верств (верства трохи більша за кілометер) від Січі. Тіло улюбленого кошового отамана, якого "все військо любило і за отця свого почитало", доставили в Січ і поховали з військовими почестями.

Могила прославленого козацького отамана знаходиться поблизу Старої (Чортомлицької) Січі на території теперішнього села Капулівки, Никопільського району, Дніпропетровської області, над Дніпром.

Були появилися дописи у підсовєтській пресі Товариства Збереження Історичних Пам'ятників, щоб якось ушанувати місце похорону чи могилу визначного, заслуженого українського героя, поставити пам'ятник чи щось подібне, але, кремлівські намісники в Україні побоялися "гльоріфікувати" історичне минуле України.

Але, ім'я мужнього, безстрашного борця за волю Українського Народу залишиться в його пам'яті на віки. Багато пісень і переказів складено про видатного козацького отамана — Івана Сірка, та про славні походи під його керівництвом.

Іван М. Чинченко

В 15-ту річницю смерти
бл. п. Андрія Горбаця

Дня 12 жовтня 1962 року відійшов у вічність бл. пам. Андрій Горбацько, активний член громадських і ветеранських організацій і останки спочивають на цвинтарі Парклон у Торонті.

В сумну річницю смерти нашого Незабутнього Брата, Шваґра і Вуйка бл. пам. Андрія Горбаця, клонимо голови перед його світлою пам'ятю:

Параня і Василь Лазор,
Маруся і Надя, сестрінки з родинами.

● **Аргентинський** уряд повідомляє, що в Буенос Айресі заарештовано 5 Жидів, які були членами крайної лівої організації.

● **Совєтський** вчений Ігор Бестужев-Лада твердить, що в Совєтському Союзі є аж 33% розведених подруж. Про це він пише в журналі „Неділя".

Передостанній з 1908 року

(Грудка землі на могилу І. О. Тритяка)

Ми були шкільними товаришами в ц. к. Академічній гімназії „з руським язиком викладовим" в 1900-1908 рр. і в травні 1908 р. здали матуральні іспити й стали „зрілими до студій на університеті".

Пок. Іван Осип Тритяк походив з бідної міщанської родини в Судовій Вишні, у Львові жив у залізничного робітника при ул. „На Блоне" недалеко залізничної станції. Його господарі були Поляки, своїх дітий не мали, але любили наших учнів з Академічної гімназії, зазвичай тримали їх на квартирі, тому українська мова стала й їхньою розмовною мовою, а тосподар, як ідейний соціяліст завжди заступався за наші права. Залізничні працівники мали право безплатно їздити залізницями, тому наша господиня часто їздила до Судової Вишні й там закуповувала, по дешевшій ціні, різні харчі, а дещо діставала з городу Тритяків, і так воно якось ішло.

Маю враження, що самі господарі, коли не доплачували до нашого харчу, то напевно нічого не заробляли. Деколи брали нас на свою забаву і платили за нас.

На ту кватиру потрапив і я в 1905 р. і так ми заприятелювали з Тритяком. А він відзначався великою скромністю і ніколи не старався висуватися наверх. Був незвичайно шляхетний, терпеливий і вирозумілий, неможливо було його збити з рівноваги.

Він знав багато оповідань і деколи, коли ми лягали спати, оповідав нам „байки" аж ми позасипали. Ми з ним так були зжилися, що на вакації, деколи і на свята, він приїздив до нас, не раз і з нашим господаром Кунішем.

По матурі наш „Юзьо", як ми його називали, пішов працювати до Т-ва „Дністер" у Львові, по вакаціях хотів записатися на правничі студії в університеті. Не маючи грошей на вписове, звернувся до директора з проханням, щоб дав йому задаток на рахунок платні за працю. Та директор Колтунюк був принциповою людиною і ніколи не давав задатків на платню, — з великим жалем оповідав мені Тритяк.

Покійний був правдивим і щирим патріотом, який тихо, без розголосу, але дуже совісно виконував усі свої громадські обовязки. Брав активну участь в студентських змаганнях за український університет у Львові та був у „процесі 101".

В 1914 р. був покликаний до військової служби й брав участь у різних боях. В одному з них був важко ранений і пішов до шпиталю, а коли вилікувався, військова комісія визнала його нездібним до фронтової служби і призначила його до праці в жандармерії. В тому характері він зробив багато добра нашим людям.

Після війни працював у фабриці цикорії „Франка" й очолював її філію в Судовій Вишні. Тоді він багато працював і для нашого національного розвитку, а своїми порадами й досвідом помагав нашій фабричі цикорії „Луна".

В ЗСА він також тихо, без розголосу, але солідно й совісно виконував суспільну працю, зокрема в економічній ділянці. Тут він і далі виявляв свою шляхетність, терпеливість і рівновагу і не дався втягнути в будь-які групові чи партійні чвари. Але на чужині доля йому не щадила важких ударів — два його сини згинули в силі віку, а третій, також дивізійник постійно живе в Англії. Врешті померла й дружина. Та всі ті вдари він витримав гідно й спокійно, без нарікань, зданий на Божу волю. І так тихо скінчив своє життя. Без перебільшення можна сказати, що відійшла шляхетна Людина, яка спокійно стане перед Богом, в Якого все своє життя щиро вірувала.

Обставини так склалися, що я довідався про його смерть аж у день похорону й не міг віддати йому останньої прислуги, тож хай цих кілька рядків будуть моєю грудкою землі на його могилу на чужині.

29 серпня 1977.

Останній з 1908-го матурального річника

Данило Богачевський

ТОРОНТОНСЬКИЙ ІНФОРМАТОР 7

СТЕПАН РОСОХА, LL.D.
ПУБЛІЧНИЙ НОТАР
196 Bathurst St. — Toronto 2-B, Ont. — Tel.: 368-7282

Вкладає і фінансує нові печі (форнеси).
Виповичає збірники на гарячу воду.
Вкладає крилати до звогчування повітря (юміціфаєр).
Догідні сплати, робота гарантована!
DNIPRO FUEL OIL LIMITED
Toronto, 83 Six Points Road, Tel. 236-1755
HAMILTON — 905 Barton St. East 549-9634

Купуєте або продаєте дім, підприємство, мотель, фарму, апартамент, або бажаєте інвестувати готівеу в приходові будинки — дзвоніть 487-7101
Michael Popovich
Tel. 889-9330 Res. 881-4073
8119 Yonge St. Toronto, Ont.

SPECIALIZING IN OIL PAINTINGS AND PICTURE FRAMES FROM ALL OVER THE WORLD
НОВА УКРАЇНСЬКА ФІРМА
BLACK SEA IMPORTING & SALES
John Nawrocky
TELEPHONE: 255-5325
33 STEPHEN DRIVE TORONTO, ONTARIO M8Y 3M7

JOHN'S ELECTRIC
SERVICE and REPAIRS
направляємо:
ХОЛОДІЛЬНИКИ, електричні печі, пральні, сушарну та робимо електричні інсталяції.
License License
Кличте: 535-4646

CANIAGA Co.
811 Queen St. W., Toronto, Ont. M6J 1G1
Tel. 364-5574 (2 лінії)
ДОЛЯРОВІ БОНИ ПеКаО ДО ПОЛЬЩІ
Легальний продаж 100 — 140 злотих ЗА ДОЛЯРА
Також до Польщі харчі, ліки, авта і великий вибір всяких дарунків.
В УКРАЇНУ
пакунки з передплаченим митом, одягові і харчові з Канади і через Англію.
БЮРО ПОДОРОЖЕЙ
Виїзди до Польщі, в Україну, спровадження своїків.

УКРАЇНСЬКА КРАМНИЦЯ
HIGH PARK VARIETY & CONFECTIONARY STORE
Власники — СОНЯ І МИКОЛА ЙОНКИ
Відвідайте нас! Маємо: книжки, часописи, журнали, шкільне приладдя, картки на різні оказії, забавки, дрогерію: помади, парфуми, тютюнові вироби, гросері, солодощі, харчові продукти. Крамниця відчинена 7 днів у тижні, самообслуга і достава до домів.
242 Annette St. Toronto, Ont. M6P 1R1 Tel. 769-2820

UKRAINIAN CARAVAN FOOD
Sherway Garden Plaza
Highway 427 & Queen Elizabeth
Тут можна набути всі українські харчі: вареники, голубці, м'ясо на патичках, капуста з ковбасою, бараболяні пляцки, налисники, київські пиріжки, полтавські галушки, кава, чай та інше.

Michael Danylyszyn, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
TELEPHONE: 368-2274
406 BATHURST STREET (BETWEEN COLLEGE & DUNDAS) TORONTO, ONT. M5T 2S6

Повідомлення від УТВП

Управа Українського Товариства Взаємної Помочі в Вінніпегу повідомляє, що відділ цього товариства в Ванкувері плянує відзначити 50-літній ювілей свого заснування дво-денною програмою. Для того вибрано комітет, який проголосив, що початок ювілею буде в суботу, 22 жовтня, в 7 годині вечора, в авдиторії при УГПЦеркві, де відбудеться бенкет з промовами і забавою. Слідуючого дня, в неділю, 23 жовтня, в Церкві буде Богослуження і молебень за померших членів, а після того спільний обід і програма.

Комітет вдався до головної управи в Вінніпегу з проханням, щоб хтось звідси прибув на цей ювілей. Робиться старання, щоб прибув там д-р С. Радчук, президент товариства.

Вільне Слово

«КУЛЬТУРА І ЖИТТЯ»

ПАСАЖИР В АЕРОПОРТУ

— Одинадцята заповідь божа: «Не вір синоптикам!».

У РЕСТОРАНІ

— Ікру. Чорну, червону, яка є.
— Є ніяка.
— Пляшку коньяку з собою. П'ять зірок. То як, тепер ікра буде?.
— Пошукаємо.

САД ЛЮДСЬКИЙ

— Життя — як сад: навесні цвіте, восени плодоносить, а взимку засинає.
— І в саду не все так просто. Трапляється дерево, обпалене блисковкою.
— Його викорчовують.
— А дереву ж боляче.

КОМАНДИРОВОЧНИЙ У РАЙОНІ

— Півцарства за сніданок!
— У Шекспіра — за коня.
— Коли я голодний, то з'їв би й коня!

(ЛЮБОМИР ДМИТЕРКО. «ПЕРЕСТУПАЮЧИ ГОРИ». П'ЄСА).

ХОЧ ТИ Й ПЕНСІОНЕР

— Поки в ходу, в людських клопотах, доти й циркуляція в тілі.

РАДІСТЬ СПЕКУЛЯНТА

— У газетах про мене, слава богу, ще не писали. Я людина скромна, я за славою не ганяюся.

ВІН І ВОНА

— Краса ж яка! Поглянь!..
— Тут вишня, мабуть, дешева...

ПРО П'ЯНИЦЮ

— Заробляєш на сіль до оселедців.

З ТОЧКИ ЗОРУ ТЕСТЯ

— Кожен злть любить взять.

ЩЕ РАЗ ПРО КАДРОВУ ПРОБЛЕМУ В КЛУБІ

— Завклубом... Гарна дівка. І тямуща. За все береться залюбки. Та боюся, подасться і вона кудись.
— Електрика, телебачення, асфальт, екскурсії, ще й музей на додачу... Чого ж їй ще треба?
— Музей дівку не пригорне, з музеєм діток не наживеш.

ПЕРЕЗ ЗАХИСТОМ ДИСЕРТАЦІЇ

— Кандидат у кандидати.

У ВІК НТР

— Що? І на селі стреси?
— А чим же ми гірші? Стираємо різницю між містом і село

ТУРНЕ АНСАМБЛЮ „ЯТРАНЬ" ПО США.

Як нас повідомляє конц. агенція „Лянгам Комюнікейшен" із Ню Йорку відомий в Україні ансамбль танцю і співу „Ятрань" із Кіровограду вибирається у своє перше турне по США, осінню ц.р.

Прем'єра відбудеться 21 і 22 вересня ц.р. в Ню Йорку, в „Радіо Сіти Мюзік Гол". Відтак „Ятрань" продовжуватиме турне виступаючи в конц. залі „Джон Кеннеді Сен тер" у Вашингтоні (26-27 вер.), „Моске Театр" у Пітсбурзі (23 і 24 вересня), а там Бетлегем (Грей Голл-Лігай універс — 28 вер.), Вестчестер (29), Скрентон (30 вер.), Клівленд (3, 4, 5, 6 і 7 жовтня) Толідо (9 жовтня), Детройт (16), Балтімор (12, 13, 14 і 15 жовтня), Ошкош, Ненаг і О'Клер (Віск — 18, 19 і 20 жовтня), Канзас Сіті (21, 22 і 23 жовтня), Омага (24 жовтня), Спокане (28 жовтня), Портленд (3 лист.), Сан Хозе (4 лист.), Санта Барбара (5 лист.), Пасадіна (9 лист.), Ля Крузес (11 лист.), Антоніо (12 лист.), Гюстон (13 листопада), Тульза — Окл. (14 лист.), Літтл Рок-Арк. (16 лист.), Карбондейл — Ілл. (17 лист.), Форт Вейн — Інд. (19 лист.), Дейтон — Ог. (20 лист.), Саваннаг — Дж. (23 лист.), Маямі, Лейкленд, Пунта Горда і Сарасота — всі на Флориді — 25, 26, 28 і 29 лист.), Чарлстон — С.К. 1 грудня), Атлянта — Дж. (3 гр.), Елкінс — В.В. 5 грудня).

Мистецьким керівником ансамблю із 66 учасниками є Анатолій Кривокізка. „Ятрань" має титул „Заслуженого республіканського ансамблю". Виступав вже на закордонних сценах добуваючи золоту медаль у Софії, медаль „Золотих черевичків танцю" у Мадярщині та першу нагороду в Чехо-Словаччині. Він недавно відбув незвичайно успішне турне по Франції.

MICHAEL MUTZAK LIMITED
30 YEARS SERVING FOR PEOPLE

МИХАЙЛО МУЦАК, президент фірми продажу реальностей
під назвою MICHAEL MUTZAK LTD.

Понад 30 років користується велики довір'ям. Чесно пильно і ретельно, з великим досвідом обслуговує канадських українців. Багато українських людей купили й продали реальності через фірму МИХАЙЛА МУЦАКА.
Якщо ви плануєте продати хату, фарму, склеп, готель, мотель, ресторант і т.д. звертайтесь за порадою до МИХАЙЛА МУЦАКА
Пишіть або телефнпуйте: (416) 844-2804

MICHAEL MUTZAK LIMITED
suite 202, 136 Randall Street
OAKVILLE, ONTARIO, L6J 1P4

ВІДВІДАЙТЕ НАС, НЕ ПОЖАЛІЄТЕ !!!
OSSINGTON TIRE CO. LTD.
SOUND DIVISION
146 OSSINGTON AVE. - TORONTO
Tel. 533-6680
533-6908
SEE KEN
NEW & USED TIRES - REPAIRS - VULCANIZING
WHEEL ALIGNMENT - SHOCKS - BRAKES
OSSINGTON TIRE CO.LTD.
533-6680
533-6908
146 OSSINGTON AVENUE
TORONTO, ONT. M6J 2Z5

СПОРТ

НЕ З УСІМИ ВИДАМИ СПОРТУ В УКРАЇНІ – ГАРАЗД!

ПІД ГОСТРИМ КУТОМ

«ХОЧ У ВОДУ СТРИБАЙ»

МОНОЛОГ РОБІТНИКА КИЇВСЬКОГО ЦЕНТРАЛЬНОГО ПЛЯЖУ

— НЕ НЕРВУЙТЕ. Ну, навіщо так одразу, не розібравшись! Що, гадаєте, коли прийшли на Труханів острів, то ви вже повний господар? Якщо усі відвідувачі такої ж думки, то тоді нам, обслуговуючому персоналу, хоч у воду стрибай...

Чому ви такі роздратовані? Так, замість кошиків на баскетбольних кільцях кілька обірваних мотузків висить. Хіба це привід для конфлікту? Дрібниця! Не встигли замінити. А що, у вас недоробок на виробництві не буває? Ображатися всі вміють... Ви краще м'яча в корзину закиньте! А? Що? Не так вже й просто...

Ну й галасливий! Майданчики не розмічено? То й що? Беріть собі м'яча і бігайте, скільки і куди завгодно. Головне — це активний відпочинок. Згодні? Придивляюся до вас, і здається мені, що ви наче той ревізор. Тільки посвідчення ніякого, в самих плавках. А ще вимагаєте!

Ох, і причепилися ви до мене! Що це таке? Хіба не бачите? Придивіться уважніше. Ну, наберіться терпіння. Це об'ява, що на острові працює парашутна вишка. Так, об'ява є, а вишка не діє. Вже другий рік відпочиває. Правда, ніхто сюди не заходив, але чутки йдуть, що її ремонтують.

Відверто? Таких, як ви, тисячі. Всі вимагають, усі галасують. Це їм не подобається, того не вистачає... Нещодавно один такий, як ви, в трусах, прийшов і каже: «Коня, будь ласка». Подивився на нього, лячно стало. Подумав: «Мабуть, божевільний». А він не вгамовується. «Хочу на коні парком проїхати! У вас тут база прокату є». Полегшало одразу, заспокоївся і кажу: «Була, та сплила. Від неї залишилися тільки стійла для тварин. І давно вже всі забули про неї. А ви дивак...» Він підозріло подивився на мене й кидає: «Я приїжджий». Трошки соромно мені стало, але зумів заспокоїтися і відказав: «Хоч півцарства давай — нема коня».

Похнюпився він і пішов геть.

Що, знову якісь недоробки знайшли? Візьміть себе в руки. Все трапляється. На помилках вчимося. Зрозуміли?

Монолог підслухав
Ю. ПАВЛЕНКО.

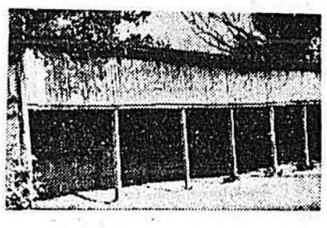

На фото вгорі ви бачите, як людно було два роки тому, нижній знімок зроблено нещодавно...

Фото Б. НАУМЕНКА.

«ЗОРЯ» — «КАРПАТИ» — 1:1

«Зоря» (Ворошиловград) — «Карпати» (Львів). 1:0. (0:0). Ворошиловград. Стадіон «Авангард». 10 вересня. Хмарно. 20 градусів. 12500 глядачів.

Судді: К. Вихров (Київ), О. Мушковець (Москва), В. Ликолай (Рига).

«Зоря»: Ткаченко, Пінчук, Малигін, Ігнатенко, Робочий, Журавльов, Кузнецов, Андрєєв, Оленєв (Полукаров, 80), Куксов (Колесников, 85), Семенов.

«Карпати»: Швойницький, Родін, Поточняк, Чорба, Бондаренко, Броварський, Цимбалюк (Данилюк, 87), Дубровний, Баль, Кікоть, Козинкевич.

Голи: Журавльов (52, з пенальті), Родін (55).

Дублери — 2:0. Голи забили Колесников та Киреєв.

«ЗОРЯ» мала величезне бажання перемогти. В разі успіху вона відривалась від «Карпат» на три очка і могла тоді почуватися впевненіше в турнірній таблиці. Можливо, саме ця обставина й зумовила нервовість та квапливість у діях господарів. Вони відмовилися від ретельної підготовки атаки, завдали ударів з середніх та дальніх дистанцій, а коли ж намагалися розіграти комбінацію поблизу штарфного майданчика львів'ян, то щоразу помилялися в передачах.

Не найкращим чином діяли й «Карпати». У гостей передачі також не завжди знаходили адресатів, а в завершальній фазі атаки львів'яни були нерішучими. До того ж висунутих уперед Козинкевича та Цимбалюка зовсім не підтримували гравці середньої ланки. Молодий Баль не встигав за розвитком контратак і частіше знаходився в другому ешелоні.

Відразу ж після перерви господарі кинулися вперед. Робочий увірвався в штрафний майданчик «Карпат», його наздогнали захисники і... збили з ніг. Пенальті чітко реалізував Журавльов.

Гості відігралися швидко. Правий захисник львів'ян Родін пройшов по своєму флангу і завдав сильного удару у ближній кут воріт.

Д. ПОНОМАРЬОВ.

«ШАХТАР» — «ЧОРНОМОРЕЦЬ» — 0:0

«Шахтар» (Донецьк) — «Чорноморець» (Одеса). 0:0. Донецьк. Стадіон «Шахтар». 10 вересня. Сильний дощ. 17 градусів. 12 000 глядачів.

Судді: В. Жарков, К. Доронін (обидва — Москва). Ю. Сергієнко (Харків).

«Шахтар»: Ю. Дегтярьов, Варнавський, Звягинцев, Кондратов, П'яних, Мишин, Федоренко (Насташевський, 46), Соколовський, Старухін, Дудинський (Горбунов, 68), Сафонов.

«Чорноморець»: О. Дегтярьов, Кузьмин (Сапожников, 76), Лещук, Рибак, Плоскина, Фейдман, Соколовський, Устимчик, Шевченко (Напреєв, 70), Погорелов, Логвиненко.

Дублери — 3:0. Голи забили Федоренко, Акименко (2).

ГОСПОДАРІ вийшли на матч без кількох своїх провідних гравців, а це порушило звичні ігрові зв'язки. І хоча «Шахтар» намагався взяти реванш за програш у першому колі, це йому зробити не вдалося.

З першим сигналом арбітра, який сповістив про початок зустрічі, пішов сильний дощ. Він не вщухав майже весь матч. Поле незабаром перетворилося на водоймище (його вже багато років не ремонтують), і про виконання якихось тактичних завдань не могло бути й мови, як і про перевагу гірників у «рідних стінах».

У таких умовах долю поєдинку міг вирішити лише випадковий гол. Суперники це добре розуміли і тому намагалися досягти успіху ударами з далекої відстані. Однак важкий м'яч погано слухався гравців, тому воротарі обох команд досить легко перехоплювали його. Так пройшло майже все змагання, і його нічийний підсумок був цілком закономірним.

Слід відзначити непогану фізичну підготовку футболістів обох команд. Їхню самовіддану гру. Суперники до останніх хвилин намагалися провести гол...

Ю. ШВАРЦ.

«Динамо» (Київ) — «Торпедо» (Москва). 3:1. (1:1). Київ. Центральний стадіон. 10 вересня. Хмарно. 14 градусів. 37 000 глядачів.

Судді: О. Буров, М. Шушпанов, Г. Геликов (усі — Ленінград).

«Динамо»: Юрковський, Коньков, Матвієнко, Фоменко, Безсонов, Лозинський, Буряк Онищенко (Бережний, 62), Колотов, Веремєєв, Блохін.

«Торпедо»: Зарапін, Пригода, Худієв, Бутурлакін, Жупиков, Петренко (Сахаров, 62), Філатов, Никонов, Юрін, Хлопотнов, Миронов (Дегтярьов, 62).

Голи: Буряк (8, з пенальті), Юрін (20, з пенальті), Колотов (80), Блохін (88).

Попереджено Миронова і Лозинського.

Дублери — 3:2. У «Торпедо» м'ячі забили Гришин і Беленков; у «Динамо» — Бойко, Шарій, Таран. Цікаво, що менше, ніж за 15 хвилин до фінального свистка попереду були автозаводці. Та тут динамівці виявили характер і вирвали перемогу.

ДЛЯ ОБОХ суперників матч був останньою перевіркою сил напередодні старту в європейських клубних турнірах. І команди показали цілком змістовний футбол. Москвичі обрали тактику, якої, очевидно, дотримуватимуться, завтра в Ліссабоні, де гратимуть з чемпіоном Португалії «Бенфікою» в розіграші Кубка чемпіонів. Тобто насамперед подбали про захист. Треба сказати, що оборона автозаводців була організована зразково, в усяком разі киянам вдалося подолати її тільки наприкінці зустрічі ціною величезних зусиль. Жуликов і Худієв у центрі, Пригода і Бутурлакін на флангах за активної допомоги всіх своїх товаришів надійно перекривали напрямки головних динамівських ударів.

Щоправда, на початку зустрічі торпедівці в своєму штрафному майданчику порушили правила, збивши з ніг Матвієнка, за що й були покарані пенальті, яке в звичній для себе манері пробив Буряк. Але в дальшому, зазнаючись, гості діяли чітко і розсудливо, грубих помилок не робили.

Динамівці, які завтра вдома прийматимуть брауншвейгський «Ейнтрахт», природно, протягом двох таймів займалися організацією атакуючих дій. Одна за одною накочувалися хвилі їхніх атак, однак захисний торпедівський «мол» був справді бетонним.

У відповідь автозаводці провели кілька гострих проривів. Один з них закінчився для киян призначенням 11-метрового за гру рукою Фоменка. Ще в одному випадку недбалість півзахисників дозволила Никонову, який на хорошій швидкості наблизився до штрафного майданчика суперників, зробити прострільну передачу, але, на щастя «Динамо», Хлопотнов, якому вона адресувалася, не влучив по м'ячу.

...Усе менше й менше хвилин залишалося до фінального свистка, а на табло світився нічийний рахунок. Невже киянами буде втрачено важливе очко? Ні, неполегливість принесла успіх. Спочатку Колотов з передачі Лозинського головою «підрізав» м'яч у дальній від Зарапіна кут, а потім Блохін виконав своє знамените «соло з м'ячем в оточенні захисників»...

Перед зустріччю гравці обох команд і глядачі тепло проводили динамівського воротаря Євгена Рудакова на тренерську роботу.

Л. КАНЕВСЬКИЙ.

ЦСКА — «Дніпро» (Дніпропетровськ). 2:1 (1:1). Москва. Стадіон «Динамо». 11 вересня. Хмарно. 13 градусів. 10000 глядачів.

ЦСКА: Астаповський, Саух, (Колповський, 20), Григор'єв, Ніколаєнко, Ольшанський, Морозов, Чесноков, Копейкін, Тарханов (Високих, 66), Назаренко, Дулик.

«Дніпро»: Шатохін, Шальнєв, Томах, Соловйов, Голиков, Маслов, Лисенко, Самойленко, Лябик, Яковлєв, Паламарчук.

Голи: Самойленко (15), Назаренко (27), Чесноков (83, з пенальті).

«Динамо» (Москва) — «Нефтчі» (Баку) — 2:1. Рахунок відкрив бакинець Т. Аббасов, на що двома м'ячами відповіли динамівці Казаченок і Гершкович. Дублери — 1:0.

«Крила Рад» (Куйбишев) — «Динамо» (Тбілісі) — 0:1. Гол забив Шенгелія. Дублери — 5:1.

«Зеніт» (Ленінград) — «Арарат» (Єреван) — 4:1. У ленінградців м'ячі забили Рідкоус (2), Распутін і Голубєв (з пенальті), у єреванців — Н. Петросян. Дублери — 1:5.

У змаганнях бомбардирів лідирують київин О. Блохін і тбілісець Д. Кіпіані — по 12 м'ячів, 9 голів забив московський армієць Ю. Чесноков.

«Динамо» (Москва) — «Локомотив» (Москва) — 0:2. Голи в першому таймі забили Авер'янов і Г. Нодія. Дублери — 1:3.

«Кайрат» (Алма-Ата) — «Арарат» (Єреван) — 0:0.

«Нефтчі» (Баку) — «Динамо» (Тбілісі) — 1:1. У господарів відзначився Алієв, у гостей — М. Мачаїдзе. 0:0.

У змаганнях бомбардирів лідирують київин О. Блохін — 13 голів, тбілісець Д. Кіпіані — 12, московський армієць Ю. Чесноков — 11.

КАЛЕНДАРЕЦЬ ТОРОНТА

„Тиждень Пласту" від 22-го до 30-го жовтня 1977 р. Пластова станиця — Торонто.

Неділя, 16 жовтня, год. 3.30 по полудні – зала Вест Парк Блюр і Дацдес, Театральний Ансамбль під мистецьким керівництвом Є. Чайки і Б. Дніпрового відограє ревію гумору і пісні "Іскринки сміху – людям на втіху".

ЛИСТОПАД

Десятиріччя СКВУ і зустріч з громадянством: неділя, 13 листопада, год. 3 по полудні, у приміщенні Конвокейшен Гол Торонтського університету. Відділ КУК у Торонті.

ФРАЗИ

● *Повторюючи ходи суперника, не повторюй його похибок!*

● *Вправному проблемісту створити для противника на шахівниці проблему — не проблема.*

● *Виступав у турнірі нешаблонно: програвав і в дебюті, і в міттельшпілі, і в ендшпілі.*

● *Тому, хто забуває вчасно відповідати на листи, зайве грати в турнірах за листуванням.*

М. СТОЛІН.
Київ.

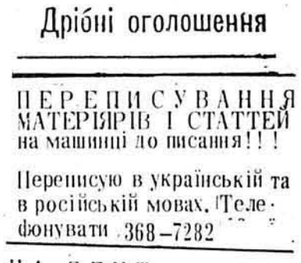

Alberta Fuel Oil Limited
278 Bathurst Street
Toronto 2-B, Ont.
Tel.: EM 2-3224
24-годинна обслуга
ПЕРША УКРАЇНСЬКА САМОСТІЙНА ФІРМА ДОСТАВИ ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ ДЛЯ ХАТНЬОГО ВЖИТКУ
Чищення печей та цілорічна обслуга печей цілком
БЕЗПЛАТНО!

Дрібні оголошення

ПЕРЕПИСУВАННЯ МАТЕРІЯРІВ І СТАТТЕЙ на машинці до писання!!!
Переписую в українській та в російській мовах. Телефонувати 368–7282

НА РЕНТ:
****
2 кімнати і кухня, або також 3 кімнати і кухня. Оба помешкання мають "сан–руми".
Кличте: 767–5534.

Матримоніяльне

Культурна самітна жінка з освітою, приємного вигляду, бажає познайомитися з мужчиною від 64 років, дуже рада, старшим віком.
Прошу писати на адресу:
Mrs. Hrabska,
30 Arminger Rd.,
London W. 12, England.

Матримоніяльне

Самітна жінка, доброго, лагідного характеру і гарного вигляду, приїхала на вакації з України, бажає познайомитись з мужчиною – віком 60 до 70, в ціні подружжя. Писати на адресу "Вільного Слова" під "Надія".

Матримоніяльне

Самітна жінка хоче запізнатись з самітним інтелігентним мужчиною, який має хату і забезпечення, в ціллі подружжя, від 60 до 67 років. Прошу подати теперішню знимку, телефон і адресу в листі – до "Вільного Слова" число скриньки 7.

Матримоніяльне

Дві жінки, доброго вигляду, 60 літ, бажають запізнати мужчин від 60 до 65 років, доброго характеру. Писати на адресу "Вільного Слова" під Нанія і Софія

ЛІГА ЛІГА

ЗА СТАНОМ НА 13 ВЕРЕСНЯ

	І	В	Н	П	М	О
1. «Динамо» К.	22	9	12	1	38—11	30
2. «Динамо» Тб.	22	9	11	2	32—19	29
3. «Динамо» М.	22	7	12	3	28—17	26
4. «Шахтар»	22	8	9	5	21—15	25
5. «Зеніт»	22	7	10	5	27—21	24
6. «Локомотив»	20	7	10	3	20—16	24
7. «Торпедо»	21	7	9	5	19—17	23
8. «Арарат»	22	6	10	6	22—23	22
9. «Кайрат»	22	5	12	5	23—24	22
10. «Нефтчі»	22	4	12	6	19—26	20
11. ЦСКА	21	4	12	5	21—30	20
12. «Чорноморець»	22	7	6	9	22—31	20
13. «Зоря»	22	6	7	9	19—17	19
14. «Дніпро»	22	7	5	10	19—25	19
15. «Карпати»	22	4	10	8	18—22	18
16. «Крила Рад»	22	1	5	16	12—46	7

Дівчата і вдови, хочете одружитись? Хлопці і вдівці, хочете оженитись?!
Якщо так, то оголошуйтесь у "Вільному Слові"!!!– За один раз – 3.00 доляри, а за два рази – 5.00 долярів.
Наш "Клюб Вільних" напевно допоможе Вам!

SISTER BORINA
ОБДАРОВАНА СПІРИТУАЛЬНА ПОРАДНИЦЯ і ЧИТАЧ КАРТ
Якщо ви молитеся за поміччю, тепер можете знайти її. Коли ви терпите на якісь болі, або ви хворі чи маєте клопоти, не маєте щастя, чи є труднощі в бізнесі, проблеми в любові, в подружжі, чи в суді – сестра БОРІНА посвятила своє життя Богові, щоб допомогти вам. Вона вже допомогла багатьом. Прийдіть побачити її ще сьогодні.
Непотрібно окремого замовлення. Відкрито від год. 10 перед пол. до 8 вечора, 6 днів у тижні.
1380 A ST. CLAIR AVE. WEST Toronto
corner Lansdowne Ave. TEL. 656–2915

ROBERT PLUMBING SERVICE
виконує працю ДЕШЕВО, ДОБРЕ і СОЛІДНО
Телефонувати РАНО і ВЕЧОРОМ
Tel. 532–2603

Mrs. TROY
Читає з карт і рук. Скаже вам усе пронаше минуле, теперішнє і майбутнє. Відповість на ваші запитання. Вона має силу, щоб допомогти вам, якщо ви журилися або хворі або маєте клопоти.
Не пропустіть одного дня більше, а телефонуйте за замовленням. Говоримо по українськи і по польськи.
138 BALDWIN ST. – TORONTO Tel. 364–5698
(5 кроків на Захід від Спадайна)

J. BOYKO REAL ESTATE
Купуєте або продаєте дім, підприємство, мотель, готель, фарму, апартамент, або бажаєте інвестувати готівку в прибуткові будинки,
дзвоніть на ч. 239-3041
J. BOYKO REAL ESTATE LTD.
REALTORS
3327 BLOOR ST. WEST, TORONTO M8X 1E7, ONT.
(Доїзд підземкою до вул. Ісліштон)
НАШ ДОСВІД — ВАШ УСПІХ!

TELEPHONE: EM 4-1434
Rochester FURNITURE CO. LTD.
НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА МЕБЕЛЬНА КРАМНИЦЯ

423 COLLEGE ST. TORONTO 2B, ONTARIO